Контрольный экземпляр

1917 СИЙЛЕ ХИЙЛА ОКТЯБРА! 1975

Массе а мехкий пролетареш, вIашагIкхета!

СЕРДАЛО

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГIАЛГIАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

(«СВЕТ») ОРГАН ЧЕЧЕНО-ИНГУШСКОГО ОБКОМА КПСС, ВЕРХОВНОГО СОВЕТА И СОВЕТА МИНИСТРОВ ЧЕЧЕНО-ИНГУШСКОЙ АССР

Газет арадувл 1923 шера денз • ПIАЬРАСКА, 7 ноябрь, 1975 шу. • № 193 (5204). • Мах 2 кеп.

КЕРДА ЗАМА ХЬАЙИЙЛЛА ДИ

СОВЕТСКИ мохк цIей дездеш ба. Цун городашкен юрташкен хьалтеха йоаxк цIе байракхаш, транспаранташ, лозунгаш. Тахан Советски наха торжественно дезду шоай эгара дезагIа дола Сийлахь-йоккха Октябрьски социалистически революци хинна, дунен тIа эгара хьалхара социалистически пачхахьалкхе хьахинна ди. Вайца цхьана шовзткъе барайттазлагIа из исторически цIей дезду Октябра ваькъо, коммунизм хьалъеча советски халкъо доахача толамаша деташ урауттадеча дунен тIарча миллионаш а миллионаш а болча наха.

Из сийлахь-доккха ди дездеча хана вайна цIаькха а цIаькха а дагавох Коммунистически парти хьакхеллар, Октябрьски революцен а дунен тIа эгара хьалхарча болхлойи ахархойи пачхахьалкхен а баьчча — Владимир Ильич Ленин. Ленина цIераца ювзаенна я дерригдунен исторе керда зама — дуне революционни кердадаккхара, капитализмагара социализмагара довлара зама хьеллар.

Укх шера Октябра цIей дездар шиий белгалонаш йолаш да. Из дезду берригача советски наха КПСС XXIV-ча съезда решенеш а ийслагIча пятилетка планаш а кхоачашъяра, Советски Союза Коммунистически парте аргIанарча съезда кердача толамашца накъабахара шоай хьинар ца кходеш къахьегача, мехка экономически оборонни низ цIаккха ца хиннача тайпара дегIабенача, советски Iилман техникои адамаш цецдовхаш коталонаш яьхача хьалашка.

Из дерринга а де вай вIаштIехьдаьннад дерригача дунен тIарча дог-уйла цIена йолча адамаша къоабалъяь машара Программа Коммунистически парте, цун Центральни Комитета Политбюрос, КПСС ЦК Генеральни секретара новкъоста Л. И. Брежнева, Советски пачхахьалкхено лерргIа чакхъяхарах. Ткъаь итт шу даьннад тIом яхар фуд ца ховш советски нах баха.

Тахан берригача вай мехкаца цхьана шоашта каргIадьйначох доккхал а деш Даьхенга рапорташ тел Нохч-ГIалгIайчен мехкдаьттахоша, машинашъераша, химикаша, колхозхоша, совхозий болхлоша. Республика промышленносто ханал хьалха кхоачашъяьй укх шера итт бетта план.

Вай республике аргIанарча партийни съезда сийна эгара хьалха яхь дIайолаяьрех я «Сунжанефть» НГДУ коллектив. Цо дизза кхоачашдаьд ше денна дош. ЦхьоалагIча ноябре рапорт деннад мехкдаьтта даккхара пхе шера план тIеххкоачашъярах. Таханарча цIейна накъабоагIаш яхье доккхий толамш даьхад СССР 50 шу дизара цIерагIйолча Грозненски химически комбината, «Электроприбор» завода, Ленина орден лелаеча «Грознефта» производственни объединене геолого-поисковни контора болхлоша, дуккхача кхыча предприятеша.

ИйслагIа пятилетка чакхйоалача шера республика гIишлошъераша болх бе йолаялйитай Нохч-ГIалгIай цементни завода шоллагIа аргIа, Сулу-Чубутлински хин тракт, Гудермесски дуга система, А. Шерипова цIерагIча Грозненски мехкдаьтта чакхдоахача завода технологически установкаш, хьалъяьй керда школаш, нах чубаха цIенош, дуккха кхыйола а объекташ.

Укх шера хаоттама хьалаш чIоагIа аьттув боацаш хиннадале а белггала толамаш даьхад республика юртбоахама къахьегамхоша а. Цар толаме кхоачашъяьй пачхахьалкхенга тха, тхьамка, сом бохкара пхе шера а ялат дохкара укх шерара а планаш. ИйслагIча пятилетка тIеххьарча шера къаьстта дика къахьийгад Ачхой-Мартановски, Шелковской, Веденски, Ножай-Юртовски районий къахьегамхоша. Шоай пхе шера планаш ханал дуккха хьалха кхоачашъяьй Мичурина цIерагIчен «Новосельскийн» совхозаша, дуккхача бригадаша, звеньяша. Хьалха латтарий уж толамаш даха вIаштIехьдаьннад лаьтта леладара культура лакхъярах, техниках кхетамца пайда эцарах, дикагIйола опыт шерра йоаржаярах. Iалаьмате дукха говзанчаш ба Нохч-ГIалгIайчен кхашка, фермашка коммунистически хьисапе къахьегаш.

Октябра 58 шу дизара накъабоагIаш республика промышленноста болхлоша, юртбоахама къахьегамхоша дог гIоздоаккха толамаш даьхадале а хьоаха ца деш дита йиш яц кхоачамбоацараш а. ХIана аьлча, уж ма-могга сихагIа дIададахаро кхы а дIахьалхашкахьа дугаргда вай, чIоагIъергья халкъа боахама экономика, тоаергья бахача наьха хьал-торо.

Халахете а продукцена реализаци яра планах па лоархIаеш йисай 13 промышленни предприяти. Царна юкъе я Нохч-ГIалгIай цементни завод, рудни йоаца материалаш йоахен уж чакхйоахен Карабулакски завод, Грозненски ремонтно - механически завод, кхыраш а.

ЦIенхаштта тоабе безаш ба гIишлошъеча организацей болх. Къаьстта тIехьадусаш да гIишлой-монтажни балхаш делга, керда объекташ эксплуатаце дIателиягa, школаш, нах чубаха цIенош хьалдела.

ХIанз а тоъал предприятеш я арахецача продукце дикал лакхъяра, производства эффективность айяра тIехьаюсаш.

Юртбоахама къахьегамхошта хьалхашка латтача декхарех керттердарех да хьайбаш дика Iангара дахар, иттлагIча пятилетка хьувкъама йоаггIача бесса лард йоллар, хIара колхозен совхозен ерригa техника а дIадедеза фу а ханнахьа кийчдар, кхаш леладерий а механизаторий а говзал лакхъяр.

Нохч-ГIалгIайчен, промышленни предприятешка, колхозашка, совхозашка ди тIехьа шерагIа яржаш латт КПСС XXV съезда баха ма-боаггIара накъабахара тIехьара социалистически яхь. ИйслагIча пхе шера заданеш шоаш кхоачашъергхиларах бIубенна ба уж. ГIозбаьнна, къахьегама керда толамаш даха кийча болаш, арабаьнаб уж таханара вай доккха цIей дезле. Цар чIоагIа къоабалду деташ урауттадеш дола КПСС ЦК ТIахьехама деташ.

— СОВЕТСКИ СОЮЗА КЪАХЬЕГАМХОЙ! ТIАГIЕРТТЕ КЪОВСАМ ЛОАТТАБЕ СОЦИАЛИСТИЧЕСКИ ЭКОНОМИКА — ДАЬХЕН НИЗЕИ ХАЛКЪА ХЬАЛ-ТОРО ХАДДАНЗА ЛАКХЪЯРЕИ ЛАРД ДIАХО АЙЯР ДУХЬА!

— ДАЬКЪАЛА ХИЛДА СССР ХАЛКЪИЙ ВЕЖАРАШХА ДОЛА ДОТТАГIАЛ — КПСС ЛЕНИНСКИ КЪАМИЙ ПОЛИТИКА КАРАГIДАЬННА СИЙЛАХЬ-ДОККХА ХIАМА!

— ДАЬКЪАЛА ХИЛДА СИЙЛАХЬ-ЙОККХАЧА ОКТЯБРЬСКИ СОЦИАЛИСТИЧЕСКИ РЕВОЛЮЦЕ 58-ГIА ШУ!

Ю. ЧАХКИЕВ.

ОКТЯБРЬ

МассагI даьннад бирса дуIа,
Наьха кер чур дорха хьовш,
Динза юкъагI дусаш дукха,
Дагадоаллар дукхагI Iовш.

Бакъда хьо хиланзар иштта,
Тха сий дола Октябрь —
Меттахь техар руэкъан «даьшта»
— Халкъо доал шийй беделлар.

МассагI гIийртав, бIеха кховдаш,
Йоае дIа хьа сердало,
Дерриг къамаш мукъадовлаш,
Хьогар кхаьча паргIато.

Форда йисте кхеран берд мо,
ЧIоагIа духьал лаьттаб хьо.
Дег чура могош адамо,
Дуккханахьа баьржаб хьо.

Хьо тIехь-тIехьа хозагIдоагIа.
Ва тха доккха, деза ЦIей.
Маьрша вай никъ нийса боагIа,
Лакхдеш, лакхдеш мехка сий.

Лаьтта латт вай когаш чIоагIа,
Дерриг дуне вайга хьеж.
Вай бе делвад сиглеч доагIа,
Малх а вайна сийрдагI къег.

Оттадаьд вай тедеш балха
Сиха, кура Енисей.
ЦIаккха гIор ца яьча долха
Болат наькъаш ма дехк вай...

Толаме боал йистебала
Мехко боаккха ийслагI муг
ИтталагIчоа дагаяла
Парти лургья кастта гул.

КарагIдаьннар дувца делча,
Дувца дукха короргда,
Вайна хьаде дагадехча,
МоллагI кхоачаш вай дергда.

КОММУНИЗМА КЕРДАЧА КОТАЛОНАШКА

Традици а хинна дIаэтта ма-хиллара, 6 ноябре, цIей хьатIакхоачаш, съездий Кремлевски Дворецe гулбелар производстве хьалха латтараш, министерстваи ведомстваи кулгалхой, Iилман культуран деятелаш. Советски Эскарен ТIема-Форда Флотен бIухой, Подмосковьера къахьегамхой. Укхаза хилар Сийлахь-йоккхача Октябрьски социалистически революце 58 шу дизара хетаь къахьегамхой депутатий Московски Советеи КПСС городской комитетеи торжественни заседани.

ЧIоаггIа, дIаьхдаь тIоараш а тохаш заседане дакъа лоацараша тIайийпар новкъостий: Л. И. Брежнев, Ю. В. Андропов, А. А. Гречко, В. В. Гришин, А. А. Громыко, А. П. Кириленко, А. Н. Косыгин, Ф. Д. Кулаков, К. Т. Мазуров, А. Я. Пельше, Н. В. Подгорный, Д. С. Полянский, М. А. Суслов, П. Н. Демичев, Б. Н. Пономарев, М. С. Соломенцев, Д. Ф. Устинов, В. И. Долгих, И. В. Капитонов, К. Ф. Катушев.

Царца цхьана президиуме вар Вьетнама къахьегамхой парте ЦК Хьалхара секретарь новкъост Ле Зуан а.

Иштта президиуме ба СССР Лакхехьарча Совета Президиумеи СССР Министрий Советеи председателий заместителаш, СССР Лакхехьарча Совета палатай председателаш, СССР Лакхехьарча Совета Президиума членаш. Коммунистически парте ветеранаш, столица советски, партийни, общественни организацей викалаш, СССР летчикаш - космонавташ, городера цIи хеза нах.

Заседане иштта дакъа лоацаш бар доазол арахьара дуккха хьаьший, кхыча мехкашкара дипломаташ.

Торжественни заседани хьайийллар Моссовета исполкома председатела В. Ф. Промыслова.

Доклад йир гулбеннараша безаме тIайийцача КПСС ЦК Политбюро члена, КПСС ЦК-рча партийни тIахьожама Комитета председатела А. Я. Пельше.

* * *

Сийлахь - боккхача Октябра 58 шу дизара хетаь торжественни заседанеш хилар союзни республикай столицашка, мехка кхыча городашка.

ГРОЗНЕ ХИННА ТОРЖЕСТВЕННИ ЗАСЕДАНИ

Къахьегамхой, партийни, советски, общественни организацей викалий Сийлахь-йоккхача Октябрьски социалистически революце 58 шу дизара хетаь торжественни собрани хилар селхан, 6 ноябре, Грозне.

Цига доклад йир Нохч-ГIалгIай АССР халкъа тIахьожама комитета председатела Р. А. Саламовас.

ТХА СОВГIАТАШ ХЬОНА, ДАЬХЕ!

ПАРТЕ XXIV съезда решенеш кхоачаш а еш Октябра цIейна дикача совгIаташца накъабаьхкаб вай республика къахьегамхой. Пачхахьалкхенга тхьамка дохкара ийслагIча пятилетка план кхоачашъяьй цар.

Пхе шера планагIа 6900 тонн дохка дезаш хиннача хIанзле 7063 тонн тхьамка дехкад пачхахьалкхенга.

Из толам боаккхаш къаьстта доккха дакъа лаьцар Ножай - Юртовски района тхьамка леладераша. Пхе шера планагIа 3850 тонн дохка дезаш хиннача 4343 тонн тхьамка дехкад цар.

Цу культура хьувкъам алсамбоаккхаш къаьстта дика къахьийгар ийслагIча пятилетке: Ножай-Юртовски района Гагарина, Калинина, Шерипова, Жданова, XXII партсъезда цIерагIча; Советски района «Новая жизнь» яхача, Кирова цIерагIча; Веденски района Ленина, Кирова цIерагIча колхозашкарча тхьамка кхедераша.

Тхьамка кхедаро боккха пайда бу лоамашка ухкача боахамашта. ИйслагIча пятилетка хьалхарча диъ шера тхьамка кхедаро 1718 эзар сом пайда баьб республика колхозаштеи совхозаштеи.

Шу чакхдалалехьа пятилетка планагIа дохка дезаш хиначул совгIа дукха хIама ца эшаш эзар тонн тхьамка дохкаргда пачхахьалкхенга республика тхьамка леладераша.

* * *

ПАЧХАХЬАЛКХЕНГА шура йохкара ийслагIча пятилетка тIеххьарча шерара план ханал хьалха толамца кхоачашъяьй Веденски, Ножай - Юртовски, Советски районашкарча боахамаша. Гарга ба шура йохкара укх шерара план кхоачашъе Ачхой - Мартановски, Шелковской районашкара юрта боахама къахьегамхой.

Грозненски, Сунженски, Шалински районаш ца лаьрхIача республика ерригача районаша кхоачашъяьй пачхахьалкхенга фуаш дохкара укх шерара халкъа боахама план.

Пачхахьалкхенга дулха хьайбаш дохкара шера план кхоачашъяьй: «Самашкинский», № 1 йолча Грозненский шурий, «Терек», «Минеральный», № 2 йолча баьцадаарийн шурийн, Мичурина цIерагIча, «Красноармейский», «Верхне - Наурский» совхозаша, хIаьта пачхахьалкхенга шура йохкара шера план «Загорский», «Терек», «Предгорный», «Новогрозненский», «Наурский», «Советская Россия», «Северный», Кирова цIерагIча, «Победа», «Овощевод» совхозаша.

Хьайбаш толамца Iангара дахара низаш тIадахийта къахьегаш ба хIанз республика хьайбаш леладераш.

* * *

ЕРРИГСОЮЗНИ социалистически яхьа юкъе а яха хьинаре къахьийгача Грозненски горэлектросета коллективо укх шера 30 октябре кхоачашъяьй потребителашта электроэнерги дIаяхийтарен дерригача керттерча хьокхамийн пхе шера план. Маьхала яьккхай 927,7 миллион киловатт-сахьат электроэнерги. ПланагIа лаьрхIачул 0,8 процент кIезигагIа йоаяьй электроэнерги.

Керттерча средствашта ремонт яра пхе шера план кхоачашъяь биъ бутт бизаб. Пхе шера планагIа лаьрхIачул совгIа горэлектросета болхлоша пачхахьалкхенна 262 эзар сом пайда баьб.

Баха нах электроэнергеца Iалашбелга, Грознера улицаш сийрдагIа хургйолаш гIулакх дар тоадаьд. ИйслагIча пятилетка шерашка 55 улицагIарча электрически сердала реконструкци яь эргаяьккхай, цу даькъе Мичурина, Калинина цIерагIча, Ханкальски, Гудермесски, кхыча улицашка а еш. Дуккхача улицашка оттаяьй хIанзара ртутни светильникаш.

ДикагIбола электромонтераш ба Ш. Ш. Садаев, И. И. Арсамаков, О. В. Курбанов, А. М. Николаев, кхыбараш.

Р. БАРАБАШ,
Грозненски горэлектросета планови отдела начальник.

* * *

ПХЕ шера план укх шера 7 ноябре кхоачашъе доккхий социалистически декхараш тIайийцадар «Союзавтоматстром» ВНПО Грозненски опытно - экспериментальни завода коллективо. Уж толамца кхоачашдара юххьанцa денз организационно - технически мероприятеш чакхъяха йолаелар. Шоай торонашка а хьежа КПСС XXV съезда сийна кхы а доккхагIа декхараш тIайийцар завода болхлоша. «КПСС XXV съезда ткъаьи пхиъ ударни вахта» яхача девизах шерра яхь йоаржайир участкаша, сменаша, бригадаша. Цу къахьегама вахташка массехказа коталонаш яхарах белгалъяьнна я Г. С. Голикови В. П. Вакуленкои керте латта лакокрасочни покрытейи инструментальнии участкай коллективаш.

ХIаране ше-ший пхе шера задани кхоачашъяра йола яхь а шерра яьржар тха заводе. Хьалхарча ах шере а шоай пхе шера задани кхоачашъяь дукха болхлой ба тха предприяте. Царех ба коммунистически къахьегама ударникаш токарь Г. И. Пензяков, монтажница Л. Н. Тарарина слесарь А. М. Гапонов, намотчица Ф. Ф. Наумова, кхы дуккха бараш а.

Иштта къахьегача заводчанаша товарни продукци арахецара а из йохкара а пхе шера задани 30 сентябре кхоачашйир. Октябра дезача цIей сийна тIайийца декхараш толамца кхоачаш а деш итт бетта заданел совгIа маьхала яьккхай 80 эзар совгIа сома маьха товарни продукци.

М. ТОРЧИНОВ,
«Союзавтоматстром» ВНПО Грозненски опытно - экспериментальни завода директор
В. ВАСИЛЬЕВ,
партбюро секретарь.
В. ТОКАРЕВ,
цехкома председатель.
И. ЛОШКАРЕВА,
ВЛКСМ комитета секретарь.

* * *

ИЙСЛАГIЧА пятилетка тIеххьарча шера бурув тохара а дерригача технико-экономически хьокхамий а план вай республике эгара хьалха, 19 октябре, кхоачашйир Малгобекски бурув тохара балхий управлене коллективо.

Дикка лакхъеннай къахьегама овсарле, из лакхъяра план 20 процент тIеххкоачашъяьй. Коммерчески сухал планагIа лаьрхIачул 8,9 процент лакх а еш, цхьан станокаца бетта тохаш дола бурув 155 метрга кхаьчад, планагIа тоха дезаш дар 142 метр мара доацача.

Химически реагенташ, утяжелитель, цемент, кхыйола материалаш кхоярах планагIа лаьрхIачул кIезигагIа дIадахийтад кхо бIаь эзар сом.

Уж къахьегама толамаш доахача творчески хьинаре къахьийгад коммунисташа Попхадзе Гураме, Галаев, Iийсас, Хантемиров Галимзяна кулгалдеча социалистически яхье хьалха латтача бригадай бурув деттараша. Шоай новкъосташта хьокхам телаш къахьегаш ба сменни мастераш Минасов Юрий, Мусаев Йоакъап, Бычков Николай, кхыбараш.

М. ГУЛИХАНОВ.

СССР ОБОРОНА МИНИСТРА ПРИКАЗ

1975 ш. 7 ноябрь № 265 г. Москва.

Новкъостий салтийн матросаши, сержанташ а старшинаш а!

Новкъостий прапорщикаши мичманаши!

Новкъостий эпсараш, инаралаш, адмиралаш!

Тахан советски халкъо цун майрача Герзашцарча Низашей чIоагIгIа дезду Сийлахь-йоккхача Октябрьски социалистически революце 58 шу дизар. Из деза ди вайца цхьана белгалдоаккх вежарашха долча социалистически мехкаша, дерригача прогрессивни адамаша.

Шоай сийлахьа революционни цIей КПСС XXV съезда еча кийчоно политически къахьегамен хьинар чIоагIгIа айдаьча хьалашка дезду Советски Союза къахьегамхоша. Берригача мехка шерра яьржай ийслагIа пятилетка толаме чакхъяккхар духьа лелаю социалистически яхь. Керда мулаш лийцад производства эффективность айечен къахьегама овсарле лакхъечен дIахо а дегIайхад Iилмен культурен. ТIа-тIа дуккхагIа лакхлу советски наьха хьал-торо. Шоаш дегIадахкара даькъе боккха гIа баьккхаб дунен социализма система мехкаша.

ЛоархIаме хIамаш карагIдаьннад парте XXIV съезда кийчбаь арахьара политически никъ чакхбоаккхача. Дунен арене дикача оагIорахьа гIа баккха йиш хилийтай КПСС-о хьинарен хьалхашка латта декхараш кхоачашдара тIадерзадаьи чакхдоахача гIулакхаша, вежарашха долча социалистически мехкаша вIашагIа а дувлаш лелаеча политико, дог теша а деш из процесс хьахьоккхар а хинна дIаэттар тайп-тайпара социальни системаш йолча пачхахьалкхенашта юкъера гIулакхаш машаре дахара принципаш тIадегIакхувлара керда горонаш хьайийлла Европерча кхерамзлени цхьана гIулакхаш леладарен дешашта йола Совещани толаме чакхъялар.

Цхьабакъла дунен халкъашта юкъерча реакце низаша хIанз а тIехьа кхерам тIатувс адамлена. Шоай мехкашка тIема бюджеташ йоккхагIа яйт цар, кхы а сихагIа хьадайт герзаш.

Цу хьалашка, сийлахь-воккхача Ленина васкеташ кхоачаш а деш, Коммунистически партеи Советски правительстваи халданза йоакхо ю мехка экономически оборонни низаш, цун герзашцарча Низий тIема денал дIахо айлара.

Коммунистически партена шоай социалистически Даьхенна боарам боацаш мутIахьа болча советски тIемахоша тIабийрзза яьбу шоай идейно - политически боарам Iомаю тийша а тийша цоашка дIаенна техникеи герзи хIанзара тIом бара говзал. Варшавски Договора мехкий эскарашца вежарашха цхьана гIулакхаш а леладеш фе латт уж карагIдаьнна сийлахь-доккхий революционни хIамаш лорадеш.

Новкъостий Эскарен Флотен тIемахой!

Аз даькъала дувц шо Сийлахь-йоккхача Октябрьски социалистически революце 58 шу дизарца. гIемен политически кийчо дIахо эргаяьккха тоаеча, хIа аьннача тIема гIулакха кийча хилара даькъе оаш керда толамаш дахар лоарсона.

Сийлахь-йоккхача Октябрьски социалистически революце 58 шу дизар белгалдаккхар духьа аз приказ лу:

Тахан, 7 ноябре, моттигерча ханах 20 сахьат даьлча вай Даьхен столице — турпалача городе Москве, союзни республикай столицашка, турпалча городашка Ленинграде, Волгограде, Севастополе, Одессе, Новороссийске, Керче, турпалча крепосте-Бресте ткъаь иттазза йоккха топ кхоссаш салют яла.

Даькъала хилда турпал советски халкъи цун майра Герзашцара Низаши!

Хоастам хилба Советски Союза Коммунистически партена — вай ерриги коталонаш яхара деташ урауттадечоаи уж йоахилга вIаштIехьдоахачоаи!

СССР оборона министр
Советски Союза Маршал
А. ГРЕЧКО.

НЕРДА КОТАЛОНАШ ЙОАХАРГЪЯ ВАЙ

СЪЕЗДАГАРА СЪЕЗДАГА

МЕХКДАЬТТАХОЙ БIУБЕННА БА

ПАРТЕ съездашта юкъерча юкъагIа советски наха карагIдийннарий бе боаггIача бесса мах а беш вай ала йиш йолаш да: дIахо а социалистически экономикеи культуреи дегIайоалаяра парте белгалдаьккхар толамца кхоачашдеш да, аьнна. Советски халкъа хьал-торо лакхъяра йола Коммунистически парте курс толамца кхоачашъеш я.

Сенца белгала да тхона — Нохч - ГIалгIайчен мехкдаьттахошта ийслагIча пятилетка дIадаха шераш? Iилманеи техникаи карагIдийннарех пайда а ийбеш, мезозойски тIоанашкара мехкдаьтта даккхара йола процессаш эргайоахаш бурув а детташ мехкдаьтта доалла моттигаш гучайоахаш лакхйир производства экономически эффективность. Пятилетка диъ шереи ийс беттеи Нохч - ГIалгIайчен мехкдаьттахоша мехка халкъа боахама дIаденнад 75,4 миллион тонн мехкдаьтта, цунах 491,3 эзар тонн планал совгIа а луш. Пайда ийцаб 197 миллиард кубически метр газах, Хьалъяьй 118 кIоарген тIехкIоарген скважина. Пятилетка шерашка чоалханерча геологически хьалашка 744,6 эзар метр бурув техад. Ерригa объединени хьаийцача пятилетка шерашка 793,8 миллион сом пайда баьб паччахьалкхенна. Цу шерашка мехкдаьтта дола моттигаш дукхагIа хьагучаяхара, культурно-бытови гIишлош хьалъяра паччахьалкхено хьахьожадаьча 421,2 миллион сомах пайда ийцаб. Укх тIеххьарча шерашка дукха балхаш даьд сихагIа мехкдаьтта доалла моттигаш караерзаяра.

«Грознефть» объединене ийслагIча пятилетка диъ шереи ийс беттеи Iалаьмате дукха балхаш даьд хьалхашка латта декхараш толамца кхоачашдара. Цу юкъа 4852 геолого - технически мероприяти чакхъяькхай. Мехкдаьтта тIоанаш тIа низ тIалоаттабара скважинашка чудахийтар 49,6 миллион кубически метр хий. Цу гIулакхо вIаштIехьдалийтар кхы тIа а 6,2 миллион тонн мехкдаьтта даккха.

Укх пятилеткагIа хьал а даь нах баха хайшар 51,6 эзар квадратни метр долча цIеношка, хьал а яь эксплуатаце дIаеннай 24 моттиг йола тика, 125 Iоха моттиг йола кафеи столови, 920 моттиг йола ши школа, 400 моттиг йола профтехучилище.

Гуш ма-хиллара, КПСС XXIV съезда решенеш кхоачашъеча доккхий толамаш даьхад мехкдаьттахоша. Къаьстта чIоагIа политически а къахьегама а хьинар айденна къахьег цар ийслагIча пятилетка тIеххьарча шера. «Грознефть» объединене коллективо чIоагIа раьза хинна тIаийцар КПСС ЦК Пленумо парте эргIанара съезд гулъярах баь соцам. Съезда накъаболхача мехкдаьттахоша шерра социалистически яхь йоаржаьй. ХьалхагIа тIаийцача социалистически декхарех планал совгIа бIаь эзар тонн мехкдаьтта даккха лийрхIача 180 эзар тонн «Iаьржа дошув» даккха дош деннад оаха, 5 миллион кубически метр газ яккха езаш хиннача 10 миллион кубически метр яккха, 2350 метр бурув тоха лаьрхIад.

Уж декхараш тIеххкоачашдеш да. Ийс бетта планагIа лаьрхIачул совгIа даьккхад 127,4 эзар тонн мехкдаьтта, 22,3 миллион кубически метр газ, хIаьта планал совгIа техад 6249 метр бурув.

Уж толамаш даха вIаштIехьдаьннад цхьа дезал санна барттайнача Нохч-ГIалгIайчен мехкдаьттахоша, инженерно - технически болхлоша, гIулакхерча наха хьинар кхо ца деш къахьегарах. Социалистически яхье хьалха латт «Старогрознефть», «Малгобекнефть», «Сунжанефть» мехкдаьттеи гази йоахача управленей, Старогрозненски Горячеводски бурув тохара балхий управленей, технологически транспорта Октябрьски управлене коллективаш. Масала, «Старогрознефть» НГДУ коллективо укх шера ийс бетта планал совгIа даьккхад 63,1 эзар тонн мехкдаьтта, Горячеводски бурув тохара балхий управлене цу юкъа планал совгIа техад 2174 метр бурув. ХIаьта Старогрозненски УБР коллективо июль бетта кхоачашъяьй бурув тохара пхе шера задани. Пхе шера план ханал хьалха кхоачашъяра лоаттабеча къовсаме белгалъяьннай Малгобекски УБР-ра Г. Ш. Хантемиров, Октябрьски УБР-ра В. М. Коробов, Горячеводски УБР-ра С. Д. Мадаев, Старогрозненски УБР-ра И. М. Шуликин керте латта буровой бригадаш.

Грозненски, Ташкалински, Малгобекски, Старогрозненски, Октябрьски технологически транспорта управленей коллективаша хIанзле кхоачашъяьй шоай пхе шера задани. Пятилетка шерашка скважинашта лаьттан кIалеи капитальнии ремонт ераша 3121·7 текущии капитальнии ремонт яьй. Хьалха болх ца беш лаьтта 210 скважина болх бе йолаялийтай.

ИйслагIча пятилетка социалистически яхье хьалха латтача 361 сага орденаши медалаши луш боккха мах баьб тха къахьегама партеи правительстваи. Октябрьски революце орден еннай цхьаннена, Къахьегама Цlеча Байракха орден 45 мехкдаьттахочоаи «Знак Почета» яха орден 44 сагаи. ХIаьта Къахьегама Сийлен кхоалагIча степена орден еннай 45 сага.

В. СОРОКИН,
«Грознефть» производственни объединене генеральни директор.

ЯХЬ ДIАЙОЛАЯЬРИЙ ГIУЛАКХАШ

ФОТОРЕПОРТАЖ

КПСС XXV съезда сийна яхь дIайоласш шоаш денна дош дизза кхоачашдара тIагIертта къовсам лоаттабеш «Сунжанефть» НГДУ хьабоагIачарех ба цхьоалагIча районни иженерно - технологически служба мехкдаьттахой. Мехкдаьтта даккхара ийс бетта план 101,6 процент кхоачаш а еш, планал совгIа цар даьккхар 3463 тонн «Iаьржа дошув». ХIаьта газ яккхара ийс бетта задани 105,8 процент кхоачашйир РИТС-I коллективо. Планал совгIа яьккхар цо 6346 эзар кубически метр газ.

Пятилетка шерашка инициатораша даьха къахьегама толамаш а дог гIоздоахаш да. Диъ шереи ийс беттеи планал совгIа цар даьккхад 33289 тонн мехкдаьттеи 15 миллиони 600 эзари гаргга кубически метр гази. Иштта къахьийгача РИТС-а мехкдаьттахоша хIанзлехьа толамца кхоачашъяьй газ яккхара пхе шера задани. ХIаьта мехкдаьтта даккхара пхе шера план 5 декабре кхоачашъе дош деннад цар.

Цу даькъе а дика каьнчай цар. Диъ шереи ийс беттеи кхояьй 26594 эзар киловатт-сахьат электроэнерги, укх шера кхояьй 4194 киловатт-сахьат. Планал совгIа продукцена реализаци ярах, арахецача продукцега дIабода мах лохбарах, металл, кхыйола материалаш кхоярах пятилетка шерашка ерригa «Сунжанефть» НГДУ хьаийцача планал совгIа паччахьалкхенна баь пайда цхьа миллиони 332 эзари сом да, цох ах совгIа дар РИТС-I коллективо кходаьд.

Мишта вIаштIехьдаьннад цар производства деррига хьоккхамаш тоаде? Цун керттердар да хьинар кхо ца деш къахьегача мехкдаьттахоша керда резерваш гуча а йолхаш царех бизза пайда ийбар. Цхьанеи къаьст-къаьстаи шин тIоанашкара «Iаьржа дошув» даха доладаьд номераш 42,176 йолча скважинашкара. Селективнии кислотнии обработкаш а еш, скважинай лаьттан кIаларча оборудованена профилактика ярах юкъера лаьрхIача хIара скважинера доаккха мехкдаьтта шера — 200 тонни газ 60 эзар кубически метри тIаккхийттай.

Из деррига а творчески къахьегараша хьакхоллаш да. Иштачарехи массане а лоархIаши сий деши вола цаI ва сварщик, коммунистически къахьегама ударник, «Сунжанефть» НГДУ групкома член Гладков Василий Абрамович. Къахьегама ветерана мехкдаьтта доахача къахьега 26 шу дизад. Цу шерашка дукха мехкдаьттахой хьалкхебаьб цо.

«РСФСР социалистически яхьа отличник» яха значок, 1973—1974 шерашки социалистически яхье котваьннар яха ши значок еннай цунна. Хьинаре къахьегаш башха-дика толамаш дахарахи шоай новкъосташца товш, безаме, Iимерза хиларахи сийдаьнна ба цига кольцеви трапашкара оператор Малинова Татьяна Николаевнаи мехкдаьтта доаха оператор Карачин Михаил Сергеевичи.

КПСС XXV съезда сийна тIаийца социалистически декхараш ханал хьалха кхоачашдара шоаш хьинаре къахьегарал совгIа мехкдаьттахой цу гIулакха оарцагIбоахаш хиларца белгалбаьнна ба механик Малышко Михаил Федорович, къахьегама ветеран, газоэлектросварщик Захарук Владимир Прокофьевич, участка начальник Коломийцев Анатолий Семенович. Итт бетта план ханал дуккха хьалха кхоачаш а еш, дика къахьегама совгIат кийчдаьд цар Октябра дезача цIейна.

Б. ДОТМАРЗИЕВ.

СУРТАШ ТIА: (лакхехьа, аьрдехьара аьттехьа) оператор Т. Малинова, сварщик В. Гладков, оператор М. Карачин, лохехьарча сурта тIа: (аьрдехьара аьттехьа) механик М. Малышко, газоэлектросварщик В. Захарук, участка начальник А. Коломийцев дIахо хьалхашка латтача декхарех лаьца дагабоалаш ба.

И. ПЛИЕВА сурташ.

ТХА ИНТЕРВЬЮ

1. Сенца белгалдаьннад шоана ер шу?
2. Мишта накъадоагIа шо КПСС XXV съезда? аьнна тха корреспонденташа даьча хаттарашта жоп ду:

АДУЕВА Iаламат,
Урус-Мартановски района Мичурина цIерагIча совхоза доярка.

1. Укх шера доккхий хувцамаш хиннад дунен тIа а вай мехка а. Машар безача адама дицлургдоацаш доккха гIулакх дир Хельсинке вIашагIкхийттача Европерча мехкий кулгалхоша. Цул совгIа Октябра 58 шу чIоагIа беркате хилар бIаьш шерашка дунен тIарча кхалнаха дагa даьлла паччахьалкхен гIулакхаш леладеча а социальни вахаре а маIача наха нийсса хилара, кортамукъале бахьан боаржабаь болам шерра дIабахьарца. Дукха ха йоацаш шоай уйлаш, шоай дагар дараш дувцаш дунен 110 мехка кхалнах вIашагIкхийтар Москве, Берлине. ЧIоагIа теркам тIабохийташ ладийгIар аз цар даьча къамаьлашка. ХIаьта эггара керттера дар да Советски Эскаро фашистски Германи эшаяь 30 шу дизар. Ткъаь итт шу да Европа а вай мехка а адамаш машаре къахьегаш дола. Цу шерашка Iалаьмате доккхий толамаш даьхад вай мехкахоша. Керда городаш, юрташ, заводаш, фабрикаш хьахиннай. Из деррига а вай советски сага хьинарах хьахинна доккха беркат да. Тха юрта а хиннад доккхий хурцамаш: хьалъяьй йоккха клуб, школа, быта цIа.

2. Деррига советски халкъ санна вай хьамсарча Даьхен экономически низ чIоагIбара, вахар хоздара тIехь къовсам боаржабаь къахьег тха совхоза хьайбаш леладераша а. Са а да ший тайпара юбилей. Октябра 58 шу дузача хана итт шу доал тIаийца социалистически декхараш кхоачашдеш со хьайоагIа. Цул совгIа цу ерригача хана дагалаьтта уйла укх шера кхоачашхургья са. Тха районе яц республике а нагахь мара хургьяц хIара кхоабача Iаттагара 4 эзар килограмм шура яьккха доярка. Цунга кхача гIерташ бIаьха никъ бенаб аз. ХIанзе а гуш да со цунга кхоачаргхилар. Соаxка 3924 килограмм яьккхаяр аз. ХIанзле са групперча хIара Iатто 3400 килограмм еннай. Ши бутт гаргга бисаб юрта боахама шу чакхдала. Из парте XXV съезда аз кийчду совIат да.

В. РЖЕВСКАЯ,
В. И. Ленина цIерагIча ГНПЗ № 9 йолча цеха приборист, РСФСР Лакхехьарча Совета депутат.

1. Ер шу дукхача дикача гIулакхашца белгалдаьннад сона а соца балха болча са новкъосташта а. Оаха тIехкхоачашъяьй ийс бетта план, дукха организационно-технически мероприятеш чакхъяьхай, ийс бетта 15 эзар сома маьха 64 рационализаторски предложени балха юкъейоалае езача 26 эзар сома маьха 73 рационализаторски предложени производствана юкъейихьай. ХIанз ерригача завода коллективаца цхьана КПСС XXV съезда сийна хетаяьча къахьегама вахте а этта болх беш я тха цеха коллектив а.

Цхьаццадола хувцамаш хиннад са вахаре а. Царех сона эггара лоархIамегIа хеташ да КПСС члена кандидаталла се укх шера дIаэцар. Коммунист яха сийлен цIи лелае бокъо яккхара низ, хьинар ца кходеш къахьегаргда аз. Цул совгIа укх шера аз чакхъяьккхай сайрийнара юкъера школа, укх шера хержай РСФСР Лакхехьарча Совета депутаталла. Масса а хилац сага ужжал дукха лоархIаме событеш. Цудухьа ер къаьстта лег чу дужургда сона.

2. Юкъера школа йистеяьккха ца Iеш. кхы дIахо сай профессена бувзам болча дешара заведене деша яха дага я со. Цул совгIа. со а са новкъостий а тхоай производственни толамаш дIахо йодача хана кхы тIа а совдаха дага а да.

Ноахалий эстафета

ДИЦЛУРГДОАЦА ШЕРАШ

1917 ШЕРА 18 шу даьнна волаш Яндиев ЗаIамийга ший партизански отряде дIаязвар дехаш къамаьл хилар са. Хетаргахьа зIамига хеташ дарий а хац, со тIаэпа раьза хиланзар из. Цун отряде вар со а са да а дика довзаш вола Экажев Якъуб. Цунна тIа а ваха ЗаIамийга отряде дIаязвайта аьнна дехар дир аз. ТIаккха отряде дIаязвир со.

ЦIаккха дицлургдац сона Владикавказе (хIанзарча Орджоникидзе) моттигерча контрреволюцена духьал тIом беш хиннача ЗаIамий отряде айса хьалхара дакъа лацар. «Пате» оалаш хиннача гостинице Iеш вар отрядацара тхо массехк саг. Цу деношка массанахьа хозаш дар контрреволюционераш город дIалаца кийчлуш ба яха хабараш. МоастагIчо дов доладьа аьнна «Париж» «Европеи» яхача гостиницашка отрядацара мел нах ба а де дезар ха а вахийтар со воккхагIволча новкъоста Ведзижев Абукара. «Париж» яхача гостичице со дIакхаьчача араваьнна 20—30 саг латтар вестибюле. ТIаккха «Европа» яхача гостинице а ваха цигарчарна дIадийцар аз айса дена гIулакх. Цул тIехьагIа цхьаццашишша гуллуш «Европе» вIашагI а кхийтта города малхбоалехьарча оагIонгахь уллача «Базарни» оалача майдан тIа а даьнна дов доладир контрреволюционерашта духьала. МоастагIчун низ боккха хиларца хьажкIай бешамашка тхо дIахьуладенна дукха ха ялале цIаьхха мичара йоагIа ца ховш гучаьлар Орцханов Хизара отряд. Тхо а царех дIа а кхеташ городерча кIайтвардейцашта духьала тIом болабир цо. МоастагIаша го а баь дукха партизанаш бар Симонова цIагIа. Хизарий отрядо мукъабаьхар уж.

1918 шера Къулбехьен-Россе Чрезвычайни уполномоченалла хьожаваь Петроградера хьалвера Чабиев Эгало. Машинникъ лорабелга вIаштIехьдаккха дезаш дар цун декхар. Цо тIадилларца машинникъ лорабергболча хаьхой список оттайир аз. ТIаккха ведомость а оттадаь хаьхошта дIаделар цо воагIаш дена герзаш а. Деникин тIаваллца йолча хана болх беш хилар из охрана.

Деникин тIавоагIаш Мочкъий-Юрта Уварова беша вIашагIтехар тхо. Укхаза вар Орджоникидзе а. Кхойнъ километр мара гаьна дацар Деникина эскар. Дика дагадоагIа сона цу кхерамеча хана Сергос даь къамаьл.

...Малх чубузаш латташ ха яр. Тхо тIадолалелар Деникина эскара. Шин даькъа декъа а денна цаIаш Мочкъий-Юрта тIабоагIача, шоллагIбараш Долакх-Юртаи ТIой-Юртаи тIалатача Деникина бIухошта духьала дов доладир оаха. ТIехьара тIаетташ вига Немций колонка йолча оагIонгахьа эккхабаь чукхессар Деникина бIу. Дукха нах боабир цу шаьрача моттиге. Цу бийсанна тIабенача кIайча эскара боккхача низо дIаьхар уж юрташ. Деникина эскаро ГIалгIайчен шаьра моттигаш дIалийцача лоам хьалчувахар Орджоникидзе.

Массехк ди даьнначул тIехьагIа бийсана говра тIавагIаш тханцига венача Чабиев Эгалой вошас шийна тIехьашка ферта кIал дIа а хьулаваь шоайцига дIавигар со. Ваха дIачуваьлча кхий чу ваьгIача кхаьннех Эгало мара вацар сона вовзаш.

Согахьа хьа а вийрза, дукха ца говш юха тIадоагIаргда Советски Iаьдал, кхера а ца кхераш хIанз оаха хьайна хьалхашка оттадергдола декхараш тешшаме кхоачашдеш хьо дIаводе сий долаш хургда дIахо йодача ханара хьа вахар, аьнна дIадоладир цо ший соцара къамаьл. Иштта подпольни комитета тайп-тайпара декхараш кхоачашде дIаволавелар со.

1921—1924 шерашка Горски областа кхачан комитете болх баьб аз. ГIалгIайн ХIирийн моттигашкара кхачен тIема гIирси дIаоттабаь лоаттабе мегаргбола цIенош хьа а хоржаш пар учет е езаш вар со. Кулакашкара хьадаьха цхьадола цIенош доха а деш, иштта кхачан складаши кхыйола гIишлоши царех керда хьалъе езаш а хулар тхо. Цу хана Орджоникидзе баьхача бIаьхийча наьха Элердова маршаш ду завод, Лабутана, кхычар массехк ков-карт доахан чудохкара а озара а гIулакха оахош хьадаьха дагадоагIа сона.

Иштта 1924—1929 шерашка со болх беш хилар кооперацe. ТIаккха Къилбаседа-Кавказа крайкомо со деша вахийтар Ростовски промышленни материалий академе. 1933 шера цигара переводах бакински мехкдаьтта академе хьожавир. Из чакхъяьккхачул тIехьагIа аз дакъа а лоацаш хьайийллай вай республикера, Гурьевски областера, Мангышлак яхача ах гIайреи тIара йоккхий а кагий а керда мехкдаьтта доалла моттигаш. Иштта ба лоацца аьлча, гIалгIай къеча ахархочун цIагIа ваьча аз хьабена вахара никъ. Вай мехка мара хила йиш йолаш хIама дац из.

ХIаьта беррига гIалгIай чулоацаш аьлча а цецвоаккхаш хувцамаш хиннад ГIалгIайчене. Советски Iаьдал далале фу хадача дIакхоачаш дар гIалгIай къам. Цамогаш хиннача дарба де больницаш яцар. Берригаш а дIалаьрхIача, бIаьхийчарех хьаваьнна 3—4 саг мара вацар инженер, бераша деша школа яцар цхьанна а юрта. Бурочу тIехьагIо цаI мара. Иштта дар кхы мел дараш а.

ХIаьта Советски Iаьдало хIара юрта хьайийллар школаш. Цига деша йиш хилар хIара бера. Цудухьа дукха ха ялале хьахилар гIалгIай къамах болча наьах хьехархой, лораш, инженераш, кхыбола специалисташ. Дукха да цу тайпара доккхал а деш дувца йиш йола хIамаш. Иштта да Сийлахь-йоккхача Октябрьски социалистически революце вай хIаране цIагIа дена ираз.

И. АЛМАЗОВ,
персональни пенсионер.

Даьй наькъагIа

ПАРТЕ XXV съезд гулъярах бола КПСС ЦК апрельски Пленума соцам боккха кхаъ хинна тIаийцар тха «Автоспецоборудование» завода берригача къахьегамхоша. Цехий, участкай, бригадай коллективашта юкъе дукха ха ялале шерра яржа йолаелар съезда хьалхара социалистически яхь. Цу яхьа дакъа яхар дукха хана денз коммунистически къахьегама цIи лелаеш хьайоагIа тха бригада а.

Бахача наха эша товараш дукхагIа арахецарца дувзаденна дола декхараш толамца кхоачашду оаха. Масала, Октябра 58 шу дизара накъадолхаш «Жигули» машина картера щиток арахецара шера план сентябрь бетта 120 процентн тха заводо бахача наьха хьашташ кхоачашдара арахецача ерригача продукцена пружинаш кийчлара шера план октябрь бетта 130 процентн кхоачашйир оаха.

Цеха, участка, иштта завода берригача коммунисташа чIоагIа сий деш ва бригада кулгалхо коммунист нов. Махно. Цахаллаш 4 шера участка, цеха парторганизацей секретаралла хийржав, хIанз завода парткома член ва из. Цул совгIа гIорваьнна дика рационализатор а ва нов. Махно.

ХIаьта со а балха, юкъарча гIулакхашта, дешара новкъостел тIехьа ца виса гIерташ хьавенав. Слесаралла болх беше а Грозненски мехкдаьтта института сайрийнара механически факультет дукха ха йоацаш чакхъяьккхар аз. Къахьегама беррига бух бовза лов инженера болх хьа ца эцаш дIахо а сай болх беш ва со. ХIаьта комсомольски балха производственни сектор елар сога завода комсомола комитета членалла хоржаш, хержар коммунистически къахьегама школа пропагандисталла.

Парте, Ленински комсомола, таханара иразеpa вахар бахьан долаш 58 шу хьалха Октябрьски революце дакъа лаьнача вай даьй тхоайх беннача тешама хьинаречa къахьегамца жоп луш оаха цахаддаш рузкъа алсамдаккхарца низ совбоаккхаш лакха лоатталергда Даьхен сий. Лоацца аьлча, деррригача дикача гIулакхашца боккхагIбараша тхоашта караденначоа доал дергда оаха.

В. СЕРЕБРЯКОВ,
комсомола комитета член.

СЪЕЗДАГАРА СЪЕЗДАГА

Цифраши факташи

△ ИйслагIча пятилетка Нохч - ГIалгIай АССР халкъа боахама хьожадаьдар 2 миллиард сом гаргга. Из хул ворхIлагIчеи бархIлагIчеи пятилеткашка хьожадаьчул дукхагIа.

△ Республика промышленноста укх пхе шера тIакхет 50 совгIа керда предприятин йоккха производстве.

△ Укх пхе шера къахьегама оасарле лакхъяра чотагIа тIаккхийттай ерригача промышленни продукцех 90 процент яр.

△ Производства эффективность айяра боккхача лоархIаме да технически прогресс сихъелга. Укх тIеххьарча диъ шера рационализатораши изобретателаши еннай 59 эзар предложени, царех дукхагIъяраш производствана юкъейихьай. 21 эзар предложени юкъеихьарах 57 миллион сом пайда хиннай.

△ Пятилетка диъ шера республика халкъа боахаме къахьега болхлойн гIулакхера нахи 28 эзар саг дукхагIа хиннав, 83 миллион сом алсамъяьннай ... фонд. Дикка тIаккхийтад юкъера лаьрхIача болх бечар ийду алапеш: промышленносте — 17,3 процент, транспорте — 17,6 процент, юрта боахаме — 6,9 процент. ХIанз промышленносте болх бечар юкъера лаьрхIача ахьан бетта 131 сом эц, гIишлошъеча — 150 сом, транспорте 153 сом, машинаькъа транспорте — 164 сом.

КОММУНИСТИЙ ХЬАЛХЛЕНЦА

КОММУНИСТИЙ авангардин лоархIам айбар духьа партийни комитето укх тIеъарча хана леладаьча гIулакхашта юкъе тха вахаре эггара йоккхагIа йола лер йитар партийни документаш хувцаш баьча балхо а цу даькъе Iоаьча опытах хIанз пайда эцаш хиларо а, — йоах «Автоспецоборудование» опытно-экспериментальни завода парткома секретара Кантария Артур Михайловича.

Парте членашца яьча дукхача собеседованеша, Устано дIалехараш кхоачашдара хьакъехьа цар тийнача отчеташа дикка айдир коммунистий хьинари бехктоккхами. ХIанз партийни порученеш йолаш ба заводера 85 процент коммунисташ.

Коммунистий отчеташка ладувгIар, парца собеседованеш яр санна дола гIулакхаш парткома а цехови организацей а балха чIоагIденна дIаэттад хIанз. Из бакъдара кхоачам ба алхха укх шера 42 коммуниста отчетага ладийгIалга, 50 КПСС членаша собеседованеш яьлга белгалдаьккхача.

Ремонтно-механически цеха коммунисташта хьалхашка, отчеташ еш хилар политзанятешка нагахьа мара хьа ца ухаш, шоашкара кхыдола гIалаташ гучадувлийташ, общественни вахара юстара гIерташ хинна ий. Алисов, Ситник, Николаев. Новкъосташа боагIа а боагIаш цIенхаштта бехк баьккхар царех, хьехар дир. Цига хиннача къамаьло дика лер йитар цу коммунистий вахаре. ХIанз уж парткома активистий мугIарашта юкъе латт. Алисов группарторгалеи парткома членаллей хержав, Ситник агитатор ва, Николаев — цехкома член.

Цхьа шу совгIа хьалха коммунист Куницын Сергей Николаевич собранешка вувцаш хулар хан-ханнахьа взносаш дIателаш, парторганизаце вахаре дакъа лоацаш вац, яхаш. Шийна яьча критиках из ханнахьа дIаккхийтилга, балхен коллектива юкъарча вахарей хьинаре дакъа лаца волавенилга гуш хиннача новкъосташа хьалхагIа юххьаьццарча парторганизаце секретара заместителалла, тIаккха секретаралла хержар Сергей Николаевич. ХIаьта шийна тIадилла декхар тешшаме кхоачашдеш а ва из.

Партком ший заседанешка собранешка мугIарерча коммунистий отчеташка ладийгIаIац. Иштта укх тIеххьарча хана партийни порученешца балха декхараши кхоачашдарах отчеташ яьй директора заместитела Н. Р. Серебрякова, механо-сборочни цеха начальника А. Е. Скворцова. Цар шинне а парторганизаце шоашта тIадехка гIулакхаш лерттIа кхоачашделга белгал а даьккха производствана кулгалдеча цар гучадувлийта гIалаташ дIадоахилга хьадийхар комитето.

Бакъда, моттигаш хиннай харцбаьннача цхьаболча коммунистех алхха бехк баьккха уж бита йиш йоацаш а. Критика ярах, боагIаш бола кхетама болх барах бокъалгадьа боалаш боацараш парте мугIарашкара дIа ца баьхача ялалзар партийни организаци.

Иштта холуш товдаьд коллективе партийни собранеш кийчъяра а уж чакхъяхара а гIулакх. Иштта транспортнии механосборочнии цехови партийни организацеша укх тIехьарча шера шозза дукхагIа чакхъяьхай балха а общественни вахара а лоархIаме дешаш дувцаш йола собранеш.

Коммунистий денал айдара, цар производствана еш йола влияни лакхъяра производства тайп-тайпарча участкашка керда цхьайтта партийни группа вIашагIъеллай.

Парткомо укх цхьан-шин шера кIезига даьдац профсоюзашка, комсомоле, халкъа тIахьожама группе болх беча КПСС члений лоархIам айбара, уж организацеш коллектива хьалхашка латта декхараш кхоачашдара оарцагIъяхара.

Къаьстта чIоагIа теркам тIаухийт завода партийни организаце коммунисташ производстве шоашкара хьоккхам гойташ, болх тоабара даим уйла еш, мугIарера къахьегамхой планаши социалистически декхараши кхоачашдара оарцагIбоахаш хулга Iалашдара.

Из гIулакх кхы а лакхагIа боарам тIа доаккхаш тоадара новкъостал дир царна парте Грозненски горкома бюрос «Автоспецоборудование» завода парткомо социалистически яхьа кулгалдарах» дола дош дийца хиларо а. Цул тIехьагIа из болх ший хьаьддача лостамагIа бе яьлар коллектив.

Дукха хьи йоацаш «КПСС XXV съезда даха ма-доагIара накъадахара социалистически яхь йоаржаярах» бола КПСС ЦК соцам арабаьнначул тIехьагIа ерригача цехашка, участкашка плани социалистически декхараши кхоачашдеча хIара коммунисто, къахьегамхочо лоацача даькъах дола дош дийцар партийнии болхлойн собранешка.

ХIанз заводера 938 болхло, цу даькъе 200 гаргга парте член а волаш, шийна декхар тIа а ийца къахьегаш ва. Къаьстта чIоагIа яхь лаьттар коллективе Котало яьккха 30 шу дизара накъадолхача хана. Цу денна хетаяь 10 ударни вахта чакхъяьккхар укхаза. Ханханнахьа итогаш еш, котбаьннараш морально а материально а белгалбоахаш, яхьа леламах лаьца «Къахьегама вахте йола листокаш» «Молнеш» арахецаш лелабир из болх.

Цу дерригех доккха беркат даьлар. 215 болхлочо ах шу хьалха шоай пятилетка кхоачашйир. Царна юкъе а белггала толамаш даьхар коммунисташа ии. А. А. Федоренкос, В. С. Турапина, А. Д. Саламова, Ш. Р. Магомедова, А. М. Кравеца, А. И. Соловьева, кхычар.

Коммунистий хьалхленца тIатIа шерагIа баржаш латт коллективе укх деношка съезда къахьегама совгIаташ кийчдара тIехьа лоаттабу болам. Коммунистий форум хьаелла ди тIаккхоачаш доазол дехьа кхухьийта продукци кийчъеча коммунистий В. С. Турапинеи Р. М. Лососиновеи бригадаша дош деннад планал совгIа хьалха тIаийцача декхарашка лийрхIача пхи домкрата леттел итт кийчъяь яккха. Шоаш дергда аьнна тIаийцар толамца кхоачашдеш хьабоагIа уж.

С. МАЙСИГОВ

ПАРТЕ XXV СЪЕЗДА НАКЪАДОЛХАШ!

ТХА ИНТЕРВЬЮ

ТОЛМАЧЕВА Люда, МагIалбика № 4 йолча школа-интерната хьехархо.

1. Ше вахачара кхыча, керлача моттиге водача сага дукха хIамаш дагадох, къоначa сага хIаьта а. Иштта хIама нийсделар сона а. Йоккхача городе яьхача сона низткъала хетар педагогически вуз яьккхачул тIехьагIа се хьожаяьча МагIалбике хьеха яха.

«Мишта хургья-хьогI цига, цу зIамигача городе, мишта-хьогI цигара нах?» — иштта уйлаш йора аз. Цига эггара хьалха дIаболабе безаш бар са къахьегама никъ.

Иштта нийсъелар со № 4 йолча школе-интернате. Шоай цIен дезалхо санна безаме тIайийцар со хьехархоша.

Ер шоллагIа шу да аз укхаза дешархошта математика хьеха. Езаеннай сона ер город а укхазара нах а.

Сона чуяха дика квартира еннай. ХIама нийшача оарцагIбала бовзашбезаш нах ба са. Сай цIа санна хет сона тхоай школа-интернат.

2. Вай Дальхен столица итт школан вай республика ворхI школаи хьехархоша дaь кхайкаралаш сай дег чура йоагIа оаз санна хеташ хьал а лоацаш, парте хургйолча XXV-ча съезда яха майоагIIара накъаяха уйла я са.

ШАХБУЛАТОВ Iаднаи, композитор.

1. Искусство езараштa кIоарга чулоацам бола, вай ханара турпалаш хестабу, халкъа дикагIйола оамалаш, цун эзди гIулакхаш, девал довзийташ йола музыкальни произведенеш эш. Из дата а кхоабаш болх беш ва со а са новкъостий а.

ХьатIаленача укх цIей сийна карагIдаьнна хIама лоархI аз айса язъяь произведенеш. Царех лархIа езаш я Кулиев Кайсына стихаш тIа язъяь диъ илли чулоагIа «Кхалнах» яха иллей цикл. Из хетаю аз дунен халкъашта юкъерча кхалсага шера. Цул совгIа К. Кулиева стихашца итт илли а яздаьд аз.

Иштта безаме бар Гагиев Гирихаиеи Кусаев Iадизеи стихашцара са бувзам а. Илли дезараштa лацувгIа йиш хургья «Шин минутах йола баллада», «Хьо волча йоагIа» яхача иллешка.

Са ворхI произведени лакха йихьай Сочински филармоне, хIаьта хIанз Киевски а Таллински а филармонешка локхаш а я.

Диъ творчески доттагIая тоссаденнад са Ленинградски концертни оркестраца а. Цун солисташа Шутова Ларисас — «Хоастаду баьццара дуне», Калиниченко Таисияс — «Трубач», Аникейчик Вадима — «Росси» яха иллеш Iома а даь хIанз доаккхаш ба.

2. ХIаьта КПСС XXV съезд хула ха гаргакхоачаш де лерхIараш а кIезига дац. Даьхенах, партех, халкъах лаьца иллеш кийчдеш ва со.

БОКОВ Ахьмад, писатель.

1. ДIадахача пхе шера аз къахьийгар вай заман саг. цун вахаре хинна хувцамаш хьагойташ. Цу даькъе эггара хьалха са цIи яккха безам ба «ЦIийенна сайре» яхача романа. Цу тIа со хьежар вай республике юрта боахама коллективизаци яьча шерашка лаьтта ира классови къовсам хьагойта.

Сийлахь - боккхача Дай - мехка тIем тIа Котало яьккха 30 шу дизара хетаяь яр «Тиша цIа» яха повесть, иштта дувцараш а.

Укх шера аз дIахо болх бир «Хоадабаь гIоз» яхача пьеса тIа. Из язъяьй хIанзарча юртарча къахьегамхоех, керттерча даькъе пьеса тIа къовсам лоаттабу аьттув баьлча совхоза юкъарча рузкъах катоха кийча бараштa духьала.

Цул совгIа телевидене тIолла хьахьекхай са ши пьеса. Царех цаI «Цхьаи буровой» яхаш цIи а йолаш буровикех язъяь яр. Из аз укх тIеххьарча шин шера мехкдаьттахоех язъе лерхIача йоккхача произведенега боаккха гIа ба.

2. Уж а хIаьта иштта керда очеркаш а, мехкдаьттахоех дола дувцараш а — кастта хургйолча КПСС XXV съезда дола сай совгIат лоархI аз. ДIахо болх бергба болхлой темах йолча йоккхача произведене тIа.

Республика кхашка чакхдоалаш латт гуйрен балхаш.

ХIанз тIатеIIа гурахьа дув кIа дIадувш ба Урус-Мартановски района «Горец» совхоза кхаш леладераш. КIа планагIа 790 гектара тIа дIаде дезаш ба уж. Из культура дIайийна яккха дукха хIама дисадац.

Гурахьа дув кIа дIадувча къаьстта хьинаре болх бу хьалхарча сурта тIа латтача: (аьрдехьара аьттехьа) тракториста коммуниста Хамурадов Хьамзата, сеяльщика Назиров Вахас.

* * *

Дикача хьокхамашца накъавенав Сийлахь - йоккхача Октябрьски революце 58 шу дузача дезача денна шоллагIча сурта тIа вола Назрановски района «40 лет Октября» колхоза хьажкIаш лелаеча звено звеньевой Кодзоев Бахьаудин. Толамца кхоачашдаьд цо кулгалдеча звенос хьажкIаш кхеяра укх шера хьалхашка лаьтта декхараш.

* * *

Хьинаре къахьег укх шера республика шекара свекла лелаераша а. Дукха хIама дисадац царна шоаш кхеяь культура чуйийца яккха.

КхоалагIча сурта тIа—шекар доаккхача заводе республика колхозашкареи совхозашкареи шекара свекла яхьаш яьхка тIеххьара машинаш.

А. КЫЧИКОВЕИ
Т. АРЧАКОВЕИ сурташ.

ПРОДУКЦИ ДИКАГIА ХИЛИЙТАРА

УКХ ШЕРА 26940 эзар сома маьха валовни, 10903 эзар сома маьха товарнии продукци арахеца аьнна план яр Грозненски «Электроприбор» завода. Чакхбаьннача нйс бетта планагIа 20256 эзар сома маьха арахеца езача 20518 эзар сома маьха валови продукци арахийцай, 7 миллиони 94 эзар сома маьхала яккха езача 7 миллиони 244 эзар сома продукци маьхала яьккхай, къахьегама овсарле лакхъяра план 101,3 процент кхоачашъяьй «Электроприбор» завода коллективо. Ер пятилетка йолаелча гIоне 3,7-за дегIаденад заводе товарни продукци арахецилга.

Продукци дукхагIа арахецаш хиларал совгIа, укх шерашка дукха дикагIа я арахеца продукци. Масала, нагахьа санна 1968 шера маьхала яьккхача продукце 4,7 процента рекламацеш телаш хинна яле, 1974 шера 0,1 процентага кхоачаш кIезигделар маьхал яьккхача продукцена рекламацеш ухилга. Вешта аьлча нийслагIча пятилетка шерашка 27-за кIезиглеинад продукцена рекламацеш ухилга. Цу масало къаьгга хьахьокх предприяте арахецача продукце дикал чIоагIа айеннилга. Из ши-шегIа хьахинна толам бац. Дукха технически, организацеини, кхыйола мероприятеш чакхъяха, завода ерригача коллектива тIатеIIа тешаме болх бе бийзар.

Арахеца продукци дикагIа а, дукхагIа а хилийтара брак йоацаш продукци арахецара йола саратовски система балха юкъейоалае лаьрхIар завода коллективо. Из система производствана юкъеяхьаро дукха пайда бир, кIезигагIа хилийтар брак йола продукци арахецилга.

Из система производствана юкъейихьача шерашка баьча балха анализ йича цхьанцадола кхоачамбоацараш гучадаьлар.

Брак йоацаш продукци арахецара йолча Саратовски системо духхьала производственни цехаш, участкаши, бригадаши мара чулацацар. ХIаьта арахеца продукци дика хилийтара иштта лоархIаме дар технически документаци дикеи ший ханнахьеи кийчъяр, производство материалашцеи комплектни изделешцеи ханнахьа Iалашъяр, къахьегам вIаштIехьбаккхар доаггIача тайпара хилар. Кхыча тайпара аьлча, арахеца продукци дика хилар духхьал производственни процессагIа тийша хинна ца Iеш, инженерно-технически болхлой, снабженний, завода массайолча службай балхах тийша долга гучадаьлар яьча анализах. Цудухьа тха предприяте балха юкъейоалае лаьрхIар завода балха ерригa сфера чулоацаш хургйола продукци дика хилийтара йола комплексни система. Керда система производствана юкъеяхьар мел пайдане хиннад хьахьокх укх масала: нийслагIа пятилетка йолалуча хана ОТК тIахьожам боацаш дIалуш йола продукци 80 процент мара хинна еце 1975 шера из 95,5 процентага кхаьчай. Керда система балха юкъейоалаярца лакхбелар ший балха тIера хIаране бехктокхам, хIаравар ше беш бола болх стандарташеи технически условешеи дIа ма-деххара бе гIерта ваьлар. Из иштта хилийтара чIоагIа новкъостал ду брак йоацаш къахьегарах моральни яь ца Iеш, материальни а поощрени еш хиларо.

Брак йоацаш продукци арахецарен къахьегарен система балха юкъейоалаярца заводе вIашагIъеххар спектральномеханически, металлографически лабораторeш, продукци тешаме хилийтара йола бюрои ОТК бюрои. Продукци тешаме хилийтара йолча бюро болхлой кийчача узлашеи аппаратaшеи болх мишта бу хьож.

Арахеца продукци дикагIа хилийтара укх шера электрографически машинаш тIарча 7 узлана модернизаци, дукккхача узлашта конструктивни хувцамаш дир. Цу гIулакхо йоккха экономически эффект елар: 4 эзар 442 сом. Йиштта боккха пайда хиннаб дикагIйола технологи производствана юкъеяхьарах, производственни процессашта механизаци автоматизаци ярах: 350 эзар сом. Масала, № 2 йолча цехе шарикови ручкай оатхалий корпусашта полировка яра процесса механизаци ярах кхычахьа балха ваха йиш йолаш мукъаваьлар кхо саг.

В. ШАРАБРИНА,
«Электроприбор» завода ОТК технически бюро начальник.

УКХ тIеххьарча хана вай мехка тайп-тайпарча миIингашкарча гIишлошъерашкара шоашта новкъостала Казарьян Михаил Соломонович вайтилга дехаш телеграммаш ух № 7 йолча треста Грозненски монтажни управлене. Из ца даьнхача даргдац. Цу тресте бригадиралла болх беш вола новкъост Казарьян сел чIоагIа вай мехка дIавовзар бахьан лакха урагIа каркасни оборудовани хьалъоттаеш хьалхашка уттa чоалхане хало-

ИЗ ХАЛАГIЧА ВЕХ

наш из эшае дика ховш хилар да. Цу тайпара декхар кхоачашдеш хиннав говза такелажник цкъа Кубе ваха а.

Пхийтта шу даьннад Михаил Соломонович цу тресте болх беш вола. Цу юкъа Грозне а мехка дукккхача городашка а чоалхане гIишлош хьалъеча дакъа лоацаш хиннача цох хIанз лакха говзал йола бригадир хиннав. Ше санна такелажника професси езаргйолаш хьалхебу цо бригадера къахьегамхой а. Цудухьа шортта хул цун коллективе къахьега безам бола — кагирхой.

Михаил Соломоновичах шоай хьехархо, наставник лоархIаш бола монтажникаш кIезига бац города предприятешка. ХIанз такелажника декхараш толамца кхоачашдеш болча цар доаккхал деш дувц шоай бригадирах. хIаьта низткъала, чоалхане декхар хьалхашка эттача цунца дагабала болх. Хов царна ца ховш дар хьахьехара, эша новкъостал дара цIаккха бIукъожабаь Михаил Соломонович IергвоацагIа.

ХIаьта монтаж мел хала я аьнна из кхоачашъяра мелэшар, духьалъогга тарлургйола халонаш чертеж кIезигдукха Iомадаьчул тIехьагIа ховш хул из. ТIаккха кийчаш болх бе волалу бригадир.

Атта декхар дац 60 тонн дозал дола колонна 51 метр лакха ай а яь кепа чу оттаеш санна ший метте дIаоттаяр. Цу тайпара колонна кхоалагIдола дакъа хьалъоттадеш хилар монтажникаш СССР 50 шу дизара цIерагIча Грозненски химически комбината № 17 цехе. Из декхар кхоачашдара пхи сахьат мара ха эшназар Михаил Соломоновича кулгалдеча бригадана.

Балха халонаш санна тIема къизал а лайнай бригадира. Барайтта шу даьннача хана фашисташта духьала тIом бе вахар из. Ткъеста шу даьлча хьалхара хала чов хилар цунна. Цул тIехьагIа кхы а шозза госпитале вихьар из. Цига верзаш улаш хьаелар цунга моастагIчох латаш денал гойтарах «За отвагу» яха медаль.

Даьхено лакха мах баьб Михаил Соломоновича дукккхача шерашка хьаьнала болх беш хьабенача къахьегама накъа а. Тахан Октябрьски цIей дезде арадоалача хана цун наькха тIа лепаш хургья паччахьалкхен кхыча совгIаташца цхьана Октябрьски Революце орден а.

С. ШАБИЕВ.

Камабрша саг

Тахо шу совгIа ха яьннай Вальтер Раиса Давыдовнас кога гIирс беча промышленносте болх бу. Царех итт шера Грозненски кога гIирс беча фабрика № 6 йолча цехе къахьегаш хьайоагIа из. Цудухьа майрра ала йиш я кога гIирс хьабеча йолаш мел йола процессаш цун дика йовз, аьнна. ХIаьта цехо арахецар къаьстта дикеи кога тIа товши хила беза модельни кога гIирс хилар теркалдича, кхетаде хала дац цунна карагIдаьннар кIезига доацилга. Цудухьа я из тахан, эшшача дIа а этта, моллагIбола болх цIенеи дикеи бе ховргдолаш.

Ший балха нормаш 180—190 процент кхоачашъярах Раиса Давыдовнана Къилбаседа Кавказа кога гIирс беча промышленноста управлене Сийлен грамоташ, «Социалистически яхье котваьннар» яха значокаш тийнай, цун сурт массаза а фабрика Сийлен доска тIа хьалтеха доал. ХIаьта ший пхе шера план чо кхоачашъяьй 1974-гIа шу дIадолалуше а.

Цул совгIа цу башха-дикача производственницас общественни вахаре а хьинаре дакъа лоац. Дукхаза а профсоюзни организаце цеховии фабричнии комитетий членалла хийржай из. Цига йолаш болхлой хьашташ дика кхоачашду Р. Д. Вальтера. Из го йиш я производственни комиссе балха юкъе дакъа лоацаш, субботникаш вIаштIехьйоахаш а цига кхычарна масал телаш къахьегаш а.

Ше къаьстта дувца мегаргда Раиса Давыдовнас кагирхой къахьегама нийсача наькъа тIа боахаш даьчох. Цехе а хьаштдале ерригача фабрике а кIезига бац юххьанца ший профессех цо чам болийта нах. Цудухьа дукха харц бац цунах бегашта, тха Раиса Давыдовна йизза профессионально - технически училище я, аьнна оалаш бола цун новкъостий.

Р. Д. Вальтера тIеххьара болх бе Iомаваьрех ва Алиев Рашид. ДукхагIбараш санна из а вера укхаза цхьаккха граждански профессеи йоацаш — хIетта Советски Эскара мугIарашка гIулакх даь а ваьнна цIавенавар Рашид. Хургйолча туфлей заготовка колодка тIа дIанийсъе Iомавзла Раиса Давыдовнана уллув дIаоттавир из. Конвейер тIа кога гIирс хьабара балха юкъе эггара чоалханегIа дола дакъа да из. ХIана аьлча укхаза юххьанца гуш доаца зIамига а тIехь гIалат доале, кхычар болх а бов.

Деррига а шаьра дацар дIаволалуча хана. Цхьабакъда ший хьехархо санна цкъа хьалаьца гIулакх чакхдаккхалца дог ца эккхаш ва Рашид. ХIаьта цун ханнар ший дезал болча Раиса Давыдовнана а дика довз кагирхой дог-уйла. Рашида болх безабалийтар духьа цунна алхха шоай процессах дийца ца Iеш цул хьалхагIеи цул тIехьагIеи ечарех а дувцар цо.

Цудухьа дукха ха ялалехьа лакха говзал йолча болхлошта нийсса къахьега волавелар из. ХIаьта Р. Д. Вальтера боккха кхаъ хилар цхьаккха гIалат доацаш Рашида болх дIабодабелча.

М. САЛМАНОВ.

СЪЕЗДАГАРА СЪЕЗДАГА

КХЫ А ДИКАГIА КЪАХЬЕГАРГДА

ТХА боахам дукхагIча даькъе сомий бешамаши баьцадаараши леладеш ба. Цу лостамагIа болх бар чIоагIа аьттув болаш а да тхона. ХIаьта вокх доакъашка а во толамаш даьхадац совхоза къахьегамхоша. Из иштта хилар дика хьахьокх пятилетка шерашка чубенача хьувкъамо.

Укх шера 1-гIа август тIакхоачаш тха совхоза коллективо Даьхенга рапорт делар паччахьалкхенга массе тайпа юртбоахама продукци йоккхара пхе шера план кхоачашъярах. План 3300 тони йолаш паччахьалкхенна дIаделар 4406 тони ялат, 21200 тони баьцадаараш (план 17180 тони), 18732 тони сом (план 18660), 256 тони шура (план 200 тони), иштта кхыйола продукташ.

Из де тха вIаштIехьдаьннад совхоза болхлоша лаьттах бизза пайда эцаш, балхах дог лазаш, доккхачуи а зIамигачуи а хьурмат деш хиларах.

Кхашкара, сомий бешамашкара хьаьккха продукци паччахьалкхенга йохкарах пхе шера 12 миллиони 200 эзари совгIа сом пайда тIабера совхоза, цу юкъа тха боахама хинна цIена пайда 3 миллион сомага дIакхоачаш ба. Пятилетка шерашка 47 процент гаргга лакхъеннай къахьегама овсарле, хIаьта боахама рентабельность — 26 процент.

Пхе шера план кхоачашъеча доккха дакъа юкъедихьа дукха бригадаш я тха. Масала, хьаэцаргъя вай, Хашакиев Къурейша кулгалду № 2 йолча баьцадаараш кхедеча бригада коллектив. Тха боахаме эггара хьалхарчарца елар цунна коммунистически къахьегама коллектив яха цIи. Цун сий ца дожадеш хьайоагIа из. Нов. Хашакиева бригада коллективо диъ шера кхоачашъяьй ший пхе шера план. План 8333 тонн йолаш диъ шера паччахьалкхенга 8837 тонн баьцадаараш дехкад цо. Овсаре къахьийгар бригадерча болхлоша укх шера а. План 200 тонн йолаш Даьхенна дIаделар 2300 тонн баьцадаараш. Вешта аьлча, нийслагIча пятилетка шерашка цу барттайнача коллективо мехка дIаденнад 11 эзар тонн совгIа баьцадаараш.

Белгалбаха лов цу бригада дикагIа бола болхлой. Царех ба Бунхоева Сабила, Кагерманова Хьаби, Ковнуркаева Хази, Ибрагимова Яхита, Абубакарова ХьавраI, Мухтарова Дармат, кхыбараш.

ХIаьта нийслагIча пятилетка шерашка правительственни совгIаташ денна 50 болхло ва тха совхозе. Царех ба Ленинеи Къахьегама ЦIеча Байракхеи орденаш енна № 3 йолча сомий бешамаш лелаеча бригада болхло Волконогова Надежда Давыдовна, Къахьегама ЦIеча Байракха орден енна № 2 йолча сомий бешамаш лелаеча бригаде болхло Муртазова Маруся, «Знак Почета» яха орден енна № 2 йолча тракторни бригада механизатор Сапараев Iамади, кхыдуккхабараш.

Пхе шера план кхоачашъечашоашкара доаггIаш дола дакъа юкъедихьад Ибрагимов Ахьмад, Эльмурзаев Сайд-Ахьмад, Татарашвили Султан, керте латтача сомий бешамаши баьцадаараши леладеча бригадай коллективаш. Хьоахабе беза шоаш кхо ца беш хьинаре къахьегаш бола болхлой Мачукаева Сажидат, Гайсумова Зара, Бахачиева IайшеI, Межидов Iалим, Эльмурзаев Шахьид, кхыбараш.

Тхоай боахама гIулакхаш тоадаларгеи цун экономика чIоагIъяларгеи хьежжа дукхагIа ахча къоастаду оаха къахьегамхой вахара хьал тоадара. КПСС XXIV-гIа съезд хинначул тIехьагIа дукха наькъаш, тIаьш тоадаьд юрташка совхоза чотах, цига хьалъяьй керда школаш, бахача наьха вахара хьалаш аттача доахакхы а дукха гIишлош.

Пхе шера чухь чIоагIа тоеннай совхоза къахьегамхой хьал-торо. Из да тха болхлой къахьегамцара безам совбаккхара боахама кулгалхоша, партийни профсоюзни организацеша хадданза йоакхо ярах хьахинна хIама. Тахан совхоза болхлой бах еттача кирпишкех даьча доккхийча, сапаргIатача цIеношка, цар чу я дика мебель, телевизораш, радиоприемникаш, холодильникаш. Дукха ба тха юрташка шоай доалахьа автомобилаши мотоциклаши яраш а. ХIара къахьегамхочо дика кхетаду, из долла хIама советски наьха вахар денгара денга хозагIа хилийтара даим теркой йоакхои еш вай партеи правительстваи беча боккхача балхах хьахинна беркат долга.

Совхоза болхлой вахара хьал тоадалар дувцаш хьоаха ца дича далац укх тIеххьарча пхе шера царга дIакхоачашдар дикка лакхденна хилар. Тахан тха совхозе цхьаккха а болхло вац хIара бетта шийна доагIача алапел совнагIа юртбоахама шу чакхдоалаш 1100 — 1600 сом ца эцаш. Иззал ахча алапел совнагIа болхлошта тела тха вIаштIехьдоал совхоза экономика шерагара шерага лакхлуш хиларах. НийслагIча пятилетка хIара шера юкъера лаьрхIача тха боахама хинна цIена пайда 750—800 эзар сом ба.

Иштта да парте XXIV съезд хиннaчул тIехьагIа тхона карагIдаьннар. Бакъда цу тIа совца дага дац тхо. ИттлагIча пятилетка хьалхарча шера кхы а лакхбе лерхI ялата, сомий, баьцадаарий, кхыча культурай хьувкъам.

А. ХАРИКОВ.
Ачхой - Мартановски района «Новосельский» совхоза директор.

КЪАХЬЕГАМО ХОЗДАЬ ВАХАР

ХАДИСОВ ИбрахIима зIамига волаш дез езаенна яр техника. Ший дагалаттар кхоачашде ИбрахIима новкъостал дир цу хана кхай тIарча бригада бригадир хиннача Кошекбаев Арбайхана. Шоай бригаде прицепщикалла балха дIайийцар цо кхувш воагIа зIамига саг. Цу хана 3 трактор мара яцар колхозе, уж а кагий яр. Колхозе духьашха енача йоккхача трактора тIа болх бе вахийтар дикагIвола механизатор Бекеналиев БайгIали. Мадарра аьлча, из вар ИбрахIима тракториста говзал Iомаяр. 1947 шера чакхъяьхар Хадисова трактористий курсаш. Казахстанерча колхоза кхашка дика болх барах ИбрахIима еннай «За доблестный труд», «За освоение целинных земель» яха медалаш.

ХIаьта 1958 шера «Ермоловский» совхозе болх бе волалуш йоккха опыт йола механизатор вар Хадисов. Цу хана денз совхоза кхашка къахьегаш хьавогIа из. ХIанз «Беларусь» яхача трактора тIа болх беш ва ИбрахIим. Цун машина дика болх беш хул массаза а. Из да говзача механизаторо ший доалахьарча техникана лерттIа доал делга.

Тракториста Хадисов ИбрахIима дакъа лаьцад хьажкIаш чуэцача. ХIаьта хIанз гурахьа дув ялат дIадувш ва из. ХIара дийнахьа цкъаи ахаззеи кхоачашъю ший балха норма.

—ИттлагIча пятилетка хьалхарча шера боккха хьувкъам чуба лерхI оаха, — йоах механизатора Хадисова. — ХIанз планал совгIа ялат дIадувш да тхо. Укх деношка из болх чакхбаккха лерхI. Тхой къахьегама толамаш Октябра ЦIейна хетаду оаха.

Белгалдаккха деза, Хадисов ИбрахIим совхоза механизаторашта юкъе дикагIчарех цаI хилар. Из ва коммунистически къахьегама ударник. Дика толамаш дахарах цунна еннай Ленински юбилейни медаль, дукха а Сийлен грамоташ, мах бола совгIаташ. Цо ший пятилетка 4 шереи 7 беттеи кхоачашъяьй. Цу юкъа бIаьш килограммаш доагор а дукха оатхалаш а кхольй трактористо.

Я. ЦУЕВ.

СЪЕЗДАГАРА СЪЕЗДАГА

Цифраши факташи

△ Социалистически экономика дегIаяра дарда тIа республике лерpагIа чакхйоах КПСС XXIV съезда Директиваш тIа белгалъяь хинна бахача наьха материальни хьал - торо тоаяра тIаерзаяь мероприятеш.

△ 1971—1974 шерашка юкъера лаьрхIача цхьан шера доаккха ялат 450 эзар тоннага дIакхаьчар, е бархIлагIча пятилетка юкъера лаьрхIача цхьан шера доаккхачул 27 эзар тони дукхагIа хилар. Къаьстта чIоагIа дегIаденад хьажкIаш, дуга доаккхилга. 1974 шера чуера 119 эзар тони фуалъяьха хьажкIаш, е 1970 шерарчул 2-зза дукхагIа. Дуга доаккхилга 20 эзар тоннага дIакхоачадаьд. Из культура дика хьувкъаю Гудермесски Шелковскойи районашка.

△ Пятилетка шерашка дIахьалхашкахьа гIа баьккхаб республика юрта боахамо а. Колхозашеи совхозашеи хIара шера йоаккх 250 миллион сома маьха продукци.

△ НийслагIа пятилетка ханал хьалха кхоачашъярах 4 шереи 8 беттеи планал совгIа даьккхад ах миллион тони гаргга мехкдаьтта, хьаяьй 310 тракторни прицеп.

△ Потреблене общественни фондашкара вай республике пятилетка тIеххьарча шера пенсештеи пособештеи дIадахийта лерхI 90 миллион сом. УнахцIено лораяра бюджет 35 миллион сом да. Дукха ахча хьожадаьд халкъа дешарaи кадраш кийчъярaи.

△ Съезда сийна аьржача яхье доккхий толамаш даьхад республика жа леладераша. Диъ шереи ах шереи тха даккхарен из паччахьалкхенга дохкарен пхе шера план кхоачашъяьй цар. Приемни пунктaшка цар дIаденнад 20 эзар тони совгIа тха, цох 90 процент дар битkъа хьовсa бола башха-дика тха да.

Хозлуш, тоалуш йоагIа вай город

Шу массаза доал хозагIа хул вай республика столица Грозный: хьалъутт керда хьалъяь культура, торговле, быта, кхыйолча предприятей зданеш, нах чубаха цIенош. Городе хьахиннай нах чубахача цIеной бIарчча керда кварталаш.

Хьалдаь йистедоалаш латт ши эзар саг цкъара Iохайна хьажа йиш хургйола вай ханара доккха цирк, городе бахача наха доккха совгIат хинна дIаоттареья хIанз яь йистейоалаш латта лувчара бассейн.

Цхьан хана даь хинна къаьнара, лоха, тиша цIенош дIа а доахаш цар метта хьалду пхезза, ийсазза, иийттаза вIаштIара даь цIенош.

СУРТА ТIА: Ленина цIерагIча улица тIа хьалдо цIенош.

С. ТЕМИРГАЕВА сурт.

ГIОЙТIА:

ХЬАЛХА А ТАХАН А

ЦХЬАН ханара бац уж. Гойтински юрта Совета председатель Аслаханов Хьумид Ухматович Сийлахь-боккха Октябрь хьахилале массехк шу хьалха ваьв. ХIьта Сийлахь-боккха Дай-мехка тIом чакхбаьннача хилача шерашка ваь Межидов Напи цун воI хила тоам болаш ва. «Гойтинский» совхоза рабочкома председатель ва из. Шераш юкъе долар мара кхы хIама доацаш цхьа уйла-нигат долаш ба уж.

Совхоза рабочкома председатела зIамигача кабинете вIашагIкхийтар тхо. Долаш долчох, хургдолчох къамаьлаш деш бар уж. Совхоза, юрта гIулакхаш во дац, де лерхIараша кхы а тоадергда уж.

Дика бех хIанз гойтинцаш. ХIьта хьалха?.. Хьумид Ухматович геттара дог айдале хьовз, дукха дайнад, дувца дукха долаш ва къаьна коммунист.

Массанена ховш а де дицлуш а дац революци хиннача хана гойтинцашта карагIдийнараш. Лоамароша хьулабаь большевикаш хьаба аьнна яьча ультуматума жоп луш кIайча гвардейций полковникана эггара хьалхара топ теха Цакаев Шида юртарча наха сий деш цIи йоакхкаш ва. МоастагIчун низ дукхагIа бар. Дукха кIантий байра цу хана. Цига боабир дог майра Шида, шоай синош ца кходеш лета вежарий ХачукаевгIара Дашен Лемен.

Дукха байра денал дола кIантий, цхьабакъда моастагIчун ка яланзар. Гойтинцаша дог раьза долаш тIаийцад керда этта Iаьдал, из бакьан синош кхо ца деш лийта а лийтаб.

Граждански тIом чакхбаьлар. Керда вахар хьалде дезаш дар.

Мехка дийша нах безар, — дувц Аслаханова. — Тха юрта уж. цхьан кулга пIелгашца дагар билла бацар.

— ХIанз тха юрта йиъ школа я, — доккхал деш йоах Напас.

— ХIьта оаха 1927 шера юрта эггара хьалха тхоай кулгашца хьалйир юкхьанцара школа, — йоах Хьумид Ухматовича, — 1938 шера бIархI шерара школа хьийийллар.

— Медицински гIулакх делга миште вIаштIехьдаьккхадар яхий Iа? — хетт Аслаханова. ТIаккха велакъежар.

— 1933 шера тха юрта ера цхьа кхалсаг — фельдшер. Тахан санна дага йоагIа сона цун цIи — Катя. Медицински пункт йилла цIа делар. Цхьабакъда, цхьаккха саг водацар из йолча. Бакьан доккха дацар. Катяна нохчий мотт хацар, хIьта тхона эрсий бар хацар. Оамал бир оаха. Воккха саг Гобуев талмачал хоавир. Цхьа бакьан эрсий мотт ховш вар из. Шийга кхаьчачох доккхал деш санна юкъ-юкъе мехк хьовзадеш талмачал дора цо. ХIанз-м белам ба из, — йоах цо, велача Напана бIара а хьежаш. Цу хана тхона доккха хIама дар из.

ХIьта хIанэ тха юрта 20 сага лаьрхIа больница, амбулатори я.

— Iа ца аьлча а хов сона-ч, йоах Аслаханова, — юрта Совета председатель веций со. ГарггарчагIа хана планагIа хьалъе лаьрхIа кхы а йоккха амбулатори я, цхьан ханна дуккхача лораша болх бергболаш.

Иштта да хьалха хиннари хIанзар дари, къьнар дари керда дари. Цу шерашка берий яслеш-м гIанахь а дагацар. ХIанз совхоза яслеш я, гIулакхерча наьха бераштa яслеш хьаврIйолаш я. ХIьта уж, гIулакхера нах кIезига а бац. Юрта кхачан тавараш дохкаш кхоъ, промышленни товар дохкаш цаI тика я. Районе толашагIа йолчарех клуб, пхи эзар совгIа книжка долаш библиотека, бувзама контора я. Кастта болх бе долалургда бахача наха гIулакх ду цIа.

Юрта бахача нахаца цхьана цу ерригача учреждениешка болх беш ба вай мехка массе миIингера баьхка нах. Гойтинцашца цхьана хоза вахар кхоллаш ба уж.

— ХIанз тха юрта совхоз я, — йоах Аслаханова. Колхозаш вIашагIйохкача хана йиъ колхоз яр. Юкхьанца трактор, автомашина тха юрта еача хане деррига адам гуллора цу «тамашийнача» хIаманга хьежа. Нах цецбувлар, цар тата хезача хьайбаш къехкар.

Вокхха саг Хьумид цхьан юкъа йист ца хулаш вагIийсар дIадахараш дага деха.

Къамаьла юкъе велар Напа:

— Тха совхоз дуккхача доакъоех латта боккха боахам ба. Хадданза пайда беш хьайоагIа из, лакхлу цун экономика. Дукха ха йоаццаш болх бе йолаенна хьайбаш кхоаба комплекс. Совхозе мел эша тракторaш, комбайнаш, автомашинаш я, кхыйола техника я.

— Дуккхача гойтинций доалахьа легковой машинаш, мотоциклаш йоага диц ма далийталахь, — йоах Аслаханова. — Цо хьахокх вай, вахар мел тоаденнад.

Таханерча вахарах дог гIоздаьнна дувц церех хIаране.

Телефоно звонок йир. Напас хьалъийцар трубка. Городера еттар телефон.

Телефона бIара а хьежа Аслаханова аьлар:

— Хьажал. Минут ялале городаца къамаьл даь ваьларий! ХIьта хьалха?... — Кулг лостадир. — Ди доаде дезар городе водаш хилча.

— ХIанз 30 телефон я юрта, — йоах Напас. Уж кхы а дукхагIа хургья.

Коре кIал гIолла хьал-Iо тIехбувлача нахага, автомашинашка хьежаш ваьгIа йистхилар Аслаханов:

— Вайна карагI мел даьннар, деш мел латтар вай хьамсарча парте нийса кулгалдарахи вай советски наха даьчохи хьахинна беркат да.

Да а да гойтинцашта карагIдаьннар вежарашка долча дуккхача къамаша новкъостал деш хьахиннар. Сийлахь-боккхача Дай-мехка тIем тIа дакъа лоацаш хиннача Цокаев Удега, Сатуев Сайд-Ахьмадага, Шоипов Iалаудинага революце турпалаша хьенна эстафета я из.

Юрта а районе а цIи хеза бовзаш ба совхозе хьалха латта Абубакарова Хьди, Халидов Туза, Исраилова Халипат, Шамилева Роза, кхы а дукха бараш. Правительственни орденаш медалаши енна кховзткъа совгIа саг ва.

В. ПЕТРОВ.

Футбол

ЦХЬАККХА КОТВАЛАНЗАР

Самардийнахьа городе Ашхабаде мехка футбольни чемпионата «А» класса 1-ча лиге бовлара ловзараш хьалхарча ах финальни матче грозненски «Терек» вIашагIкхийттар вильнюсски «Жальгирис» яхача командаца. Счет 1:1 йолаш чакхдаьлар из ловзар. Бурташ чутехар А. Синькос.

ХIьта Махачкале хьалхарча ловзаре вIашагIкхийтар саратовски «Соколи» владивостокски «Лучи». 2:0 счет а йолаш волжанаш котбаьлар.

Керда-дараш

КЕРДА КУЛЬТУРА ЦIА

Дукха нах гулбеннабар самардийнахьа МагIалбике хьалдаь керда культура ЦIа хьаделлача. Сийлахь-боккхача Октябра 58 шу дузача деношка мехкдаьттахошка кхаьча совгIат дар из.

Грозне йолча культура учрежденей эданешкара дIанийкхача, республике эггара йоккхагIчарех цхьа гIийло я МагIалбике хьалдаь из культура ЦIа.

Цун йоккхагIйолча зала чу цкъара Iоха 600 сага моттиг я, хIьта зIамагIча зала чу—200.

ХIанзчул тIехьагIа МагIалбике а хIьта иштта цун районе а бахача наьха торо хургья къахьегамхой самодеятельни искусство шерра дегIайоалле.

* * *

КЕРДА МУЗЕЙ

Советски наха цIаккха бицлац вай мехка Советски Iаьдал оттадеш а из чIоагIдеш а шоай са ца кходеш моастагIашта духьала латта нах, граждански тIема турпалаш, Царех цаI ва нохчий халкъа сий дола воI Шерипов Асланбек.

Ший къона вахар дIаделар цо кIайгвардейцашта духьала баьча тIем тIа.

Шерипов дагавеха, Советски яхача юрта, из ваьча цIагIа самардийнахьа хьайийлар цун вахари цо баь революционни болхи гойташ хургйола музей.

Дукха нах гулбеннабар гIорваьнна вола шоай юртара революционер белгалваккхара йийла из музей торжественно хьаеллача.

* * *

ДЕГIАЙОАГIА КЪАМАН СПОРТ

Укх деношка городе Махачкале чакхъьалар 1975 шера къаман спорта тайпай Къилбаседа Кавказа чемпионат. Цу яхьашка дакъа лоацаш хилар Дагестански, Черсий - Балкхарой, Калмыцки, Къилбаседа-ХIирийчен, Нохч - ГIалгIайчен АССР, Адыгейски, Къоаршой-Чергизхой автономни областий сборни командаш.

Къаман спорта тайпара латарах Нохч - ГIалгIайчен команда кхоалагIа моттиг яьккхар, цунна хьожаяьй 3-ча степена диплом. Хьалхара ши моттиг — Къоаршой-Чергизхойи Черсий-Балкхаройи сборни командаша яьккхай.

Шо - шоай дозала категорешка призераш хиннаб вай спортсменаш А. Униев (90 килограмм), О. Техов (80 кг), А. Ким (70 кг), Р. Хусанов (65 кг), Р. Эльдерханов (55 кг).

РСФСР спортивни мероприятей календарни планагIа къаман тайпай Къилбаседа Кавказа чемпионат 1976 шера городе Грозне чакхъяккха лерхI.

Чакхъяьннача яхьашка команда кийчъяьр СССР спорта мастер, къаман спорта тайпара латара 1974 шера чемпион Джабраилов Герберт вар.

М. МЕСТОЕВ.

ИРКУТСКИ ОБЛАСТЬ. Байкала къилбаседа оагIонгахьа Курлы яхача мыса тIа хьалъеш латт Северо - Байкальск яха керда город. Буллаш латтача Байкало-Амурски магистрала трасса тIа нийслу из. Города проектировщикаш, архитектораш, из хьалъераш — ленинградцаш ба.

Северо - Байкальск сихха дегIайоагIа. ХIанз укхаза вахаш ши эзар саг ва. Палаткаши вагончикаши лаьттача хьалду паргIата цIеноош. Болх беш я тика, школа, детсад.

СУРТА ТIА: Байкал яхача озера тIара Курлы яха мыс. Укхаза хьалъергья порт.

* * *

Бам-Тында яхача участке гIолла хьалхара поезд йолача Якурим яхача станцера Звездне кхаччалца бода никъ укх шера хьалъерех лоархIамегIа йола объект хилар. Цу моттига тIадерзадаьд «Ангарстрой» управлене, «Запбамстроймеханизация» яхача треста, № 9 йолча мостотреста» керттера низаш.

Из объект хьалъе йолаелча денз, пхийтта бетта 65 миллион сом дIадохийташ балхаш де кхийнад укхаза. 1975 шу—хьанаре къахьега шу да БАМ-а малхбузехьарча участка трассе.

СУРТА ТIА: шофер Иониченко Сергей —эггара хьалхара барашца кхаьчар ший машина а йоалаеш Звездне.

Э. БРЮХАНЕНКО сурташ.

ТАСС фотохроника.

Тренери цун командеи

ХIанз самбохи дзю-дохи латара республикански яхьашка чемпионаши призераши белгалбоахача хана каст-каста Назрановски районерча кагирхой е цIераш йоах. Республикански яхьашка меттел «Урожай» общества Центральни Совета а хьалхара моттигаш яха карагIдийнад царна. Иштта «Урожай» республикански ДСО самбои дзюдои сборни командашта юкъевоагIаш ва Назранера ткъо гаргга саг, хIьта ялх саг Нохч-ГIалгIайчен сборни команда чувоагIаш ва.

Уж цу толамашка кхоачаьвьр районни команда тренер Мерешков Махьмад-Гире Яхьья ва.

Массехк шу хьалха самбохи дзю-дохи латар Грозне мара кхы цхьаннахьа дIа-юха даьржа дацар, из а дукхагIча даькъе «Локомотив» обществе мара дацар.

ХIьта Назрановски районе из спорт дегIайоалаяра долла хIама ший дIадоладе дийзар Яхььяй. Советски Эс[illegible] гIулакх деш волаш волавелар Мерешков из латар Iомаде, цкъа хинна ца Iеш дуккхаза а Кемеровски областа а иштта бIуна юкъе а хьалхле яккхара йолча яхьашка чемпион хиннав Мерешков, сийленца дакъа лаьцад тайп-тайпарча турниpашка.

ГIулакх даь эскарера цIавеча Назрановски райпо механикалла болх бе волавелар Яхьья, бакъда спортацара бесам лаьгIбаланзар, ший лоIамагIа тренера-общественника декхараш шийна хьатIа а ийца «Электроинструмент» заводера кагий нах юкъеоза волавелар из ше вIашагIъеллача секце, цу тайпарча спортах йола занятеш яра эша хьалаш цига деце а.

ХIамаш хьалъохка а лувча а моттиг йоацача завода подвальни цIагIа дIайолайир тренировкаш.

Къона тренер из латар чIоагтIа ше дезаши де лаьрхIар чакхдоаккхаши хиларо ший гIулакх дир — юкхьанца чIоагIа хала дале а, самбои дзю-дои Iомае безам бола кагирхой шортта хиларо тренера низ совбоахар. Кагирхошта чIоагIа везавелар из, цох бIубенна а шоаш дIахо йодача хана толам боаккхаргхиларах дог тийша а бар уж. Цхьабакъда, Яхььяс даим санна спорте а боккхаш бола хьалхадоахар царна кхычахьа аьттув дуккха къахьегарца мара бала йиш йоацилга.

Цо Iомабаьча кагийча наха спорте даьха толамаш кIезига дац хIанз. Царех хиннаб СССР спорта мастераш, мастералла кандидаташ, пхьоалагIча разряда спортсменаш.

Яхььяс Iомабаьрашта юкъе белгалбаха боагIа Ерригсоюзни турнира, «Урожай» ДСО Центральни Совета юртарча спортсмений Ерригсоюзни ловзарий, РСФСР халкъий вональни спартакиада чемпион а РСФСР халкъий VI-ча спартакиада финалист а Оздоев Iийса, Еррироссийски юртарча спортсмений ловзарий, кагирхошта юкъе ДСО «Урожай» Центральни Совета городе Майкопе хиннача М. Шовгенова цIерагIча Еррисоюзни турнира чемпион, СССР спорта мастер Цолоев Iийса, ДСО «Урожай» Центральни Совета Еррироссийски юртарча ловзарий кагирхошта юкъера призер, дзюдох латара юртарча спортсменашта юкъера чемпион Парчиев Мухьмад, мехка хьалхара моттиг яккхара дзю-дох латара яхьашка юртарча спортсменашта юкъе 2-гIа моттиг яьккха Нальгиев Башир. Мерешкова Iомаваь ва боккхагIчарна юкъе лаьттача яхьашка РСФСР зона призер, ДСО «Урожай» Центральни Совета кагирхошта юкъера чемпион Нальгиев ХIаров, иштта кхыбараш.

Дукха ха йоаццаш Мерешкова Iомаваь 16 саг цхьай тренерца дакъа лоацаш хилар самбохи дзю-дохи латара ДСО «Урожай» Центральни Совете хьаьхле яккхара яхьашка. Цига шо-шоай дозалга хьежжа призераш хилар Н. Могушков, И. Оздоев, И. Цолоев, Заурбеков, иштта кхыбараш.

ХIанз шии еррига ха тренерски балха дIалуш ва Мерешков. ШоллагIа шу да Назрановски берий-кагирхой спортивни школе тренералла цо болх бу.

ТIеххьарча хана районча партийни, советски, общественни организацеша дукхагIа йоакхо ю спорта мугIарашка дукхагIа кагирхой юкъеозара а физкультурни болх боаржабара а. КIалтохаргах латара шиъ кIувс, спортивни баракъаш, иштта кхыйола хIамаш ийцай, Назранерча кхоалагIча юкъерча школа сапаргIатарча сийрдача спортивни зале чакхйоах хIанз спортсменаша тренировкаш.

Тренера Мерешков Яхььяс йоккха говзал йола спортсменаш кхы а дукха хьалхехе бергхиларах дог тийша да вай.

М. МЕСТОЕВ,
Нохч-ГIалгIай АССР Министрий Советерча физкультураи спортеи комитета воккхагIвола инструктор.

С. ОЗИЕВ.

ДАЬХЕН СИЙ

Хьайна рузкъа Iа ма леха,
Даьхен рузкъа, Даьхен ираз
Хьай ма-хулла хьаплакхде!
Цхьаккха ди ма доаде зехьа,
Даьхен беркат увза тараз
Алсамдоаккхаш, Iалашде!
ДегIа, сина оатто лехаш,
Нийсархошта бIагалваьле,
Керта сий Iа лох ма де.
Беча балха хьокхам телаш,
Болх халагIча хьалхаваьле,
Хьай низ кхоачар-могар де.
Халахь, Даьхе йIаьхи хуле.
Цунца хьо а вIаьхи ва.
Даьхе ираз долаш яле,
Хьо а ираз долаш ва.

«СалоIача-хана».

Фотоэтюд С. ТЕМИРГАЕВА.

Юмореска

ДИРЕКТОРА ШЛЯПА

Шляпа тIера Iо а яьккха, заместителга телефон техар директора:

— Шийтта сахьат даьлча управлене хила веза са. Шляпа тIатила дагадохийталахь сона.

Заместитела хьавийхар отдела заведующи:

— Шийтта сахьат доалача хана директорга шляпа тIатилла ала дагадохийталахь сона. ХIанз ваха мегаргва хьо.

Отдела заведующе хьавийхар сотрудник.

— Шийтта сахьат доалача хана директорга шляпа тIатилла ала цун заместителга дIаала дагадохийталахь сона, — аьлар цо. —

ХIанав хьо иштта? Вувла хIана веннав хьо?!

Сотрудника хьайийхар уборщица.

— Нийса шийтта сахьат доалача хана директора шляпа тIатилла ала цун заместитела дагадохийта отдела заведующега дIаала виц ма валийталахь со, — хоам бир цо.

Курьерга сихха аьлар уборщицас:

— Iа сога, аз отдела сотрудникага, заведующе заместителга, цо директорга...

Курьера ихетаданзар цо аьннар. БIарган детталора цун. Шии папка хьа а ийца, дIаара хьедар из.

ХIьта цу хана директор шляпа а йоацаш управлене вахар.

Цхьан курьергара дIаийкхача, уж шевар тешаш вар гIулакх дика дIадийрза хиларах.

С. МХАРДЗЕЛИ.

Халкъа кицаш

БIехача сага диканах ца лоравеннар цун вонах ваьннавац.

* * *

КIийле йоацар мела гаргало я.

* * *

Болх ца беш вола дезалхо даьнеи наннеи гIайгIа я.

* * *

Балийво ца Iайшачоа дега гIоз яйзац.

* * *

Бича мара кхоачалац болх.

* * *

Барт боаца пхьегIа цискаш йохаьй.

* * *

Бакълуер майра ва, харцлур зовза ва.

* * *

Бий хебабаьр доттагIаша дIаккхессав.

* * *

Ший гунахьа доацача ладийгIачун лергаш къорадийрзад.

* * *

Бакъдолчунна тIехьалаьттачун сий даьннад.

* * *

БосагIа чухоххабенна кхера бухе мара сецабац.

* * *

Барзкъано вац къонах денало мара.

* * *

Бийса баьдегIа ме хул седкъий сийрдагIа хул.

* * *

Баьрече салам делча соцар ди бац.

Гулдаьр Х. ЦУГАЕВ.

ДЕЗАЧА ДЕНОШКА ХУРГДА

7 ноябрь

В. И. ЛЕНИНА ЦIЕРАГIАРА МАЙДА. 16.00—19.00. «Сийле хийла бакъдоачов тIехьа гIайттарий» (грамзапись). 19.00. «Адамлев бIаьсти» яха кинофильм.

С. М. КИРОВА ЦIЕРАГIАРА КУЛЬТУРАИ САЛАIАРЕИ ПАРК. 10.00. Сийлахь-боккхача Октябра 58 шу дизара хетадь дуккхача наха сакъердар. 14.00. Массовкаш, ловзараш. 15.00. Спортивни яхьаш. «Парте сийна иллеи оал оаха» яха духовой оркестра концерт. 16.00. Кагирхой салаIара Iуйре. «Сказочники» яха вокально - инструментальни ансамбль. 18.00. «БIаьнерашка сий хилда хьа, Даьхе!» яха кинофестиваль.

В. И. ЛЕНИНА ЦIЕРАГIАРЧА КУЛЬТУРА ДВОРЕЦА ПАРК. 10.00. Заводской района къахьегамхоца дезача дийнахьа сакъердар. 10.00. «Къамаьл ду Москверa!» яха радиотрансляци. 12.00. «Заманхо» яха берашти кхелетараштен дола кинотеатр. 12.00. «Луна-парк» яха чехословацки аттракцион. 19.00. Кагирхой салоIа сайре. «Интер» яха вокально - инструментальни ансамбль. 19.30. «Сийлахь-боккхача Октябра «Сердало» яха кинофестиваль.

Н. К. КРУПСКАЯ ЦIЕРАГIАРА КУЛЬТУРА ДВОРЕЦ. 10.00. «Къона ленинец» яха берий кинотеатр. 12.00. «Сийле хийла Октябра!» яха берий утренник.

8 ноябрь

В. И. ЛЕНИНА ЦIЕРАГIАРА МАЙДА. 16.00—19.00. «Ленинах, партех, Даьхенах дола иллеш» яха концерт (грамзапись). 19.00. «Даьхе» яха фильм.

С. М. КИРОВА ЦIЕРАГIАРА КУЛЬТУРАИ САЛАIАРЕИ ПАРК. Сийлахь-боккхача Октябра 58 шу дизара хетадь дуккхача къахьегамхоца сакъердар. 10.00. Болх бергба еррига аттракционаш. 14.00. Массовкаш. 15.00. Спортивни яхьаш. 15.00. Духовой оркестра концерт. 17.00. Кагирхой салаIара сайре. «Сказочники» яха вокально-инструментальни ансамбль. 18.00. «БIаьнерашка сийле хийла хьа, Даьхе!» яха кинофестиваль.

В. И. ЛЕНИНА ЦIЕРАГIАРЧА КУЛЬТУРА ДВОРЕЦА ПАРК. 10.00. Заводской района къахьегамхоца дезача дийнахьа сакъердар. «Къамаьл ду Москверa!» яха радиотрансляци. 10.00. «Луна-парк» яха чехословацки аттракцион. 11.00. «Къона ленинец» яха клуб. «Цхьаккха а дицлургдац из 17-гIа шу» яха Сийлахь-боккхача Октябра 58 шу дизара хетадь утренник. 12.00. «Заманхо» яха берашти кхелетараштен дола кинотеатр.

Редактор Т. А. ТЕБОЕВ.

ТЕЛЕВИДЕНИ

7 ноябрь

I ПРОГРАММА

9.50 — Босбола телевидени. Москва. ЦIе Майдане. Сийлахь-йоккхача Октябрьски социалистически революце 58 шу дизара хетаяь эскара парад а къахьегамхой демонстраци а. 12.30 — Босбола телевидени. «Пионерски доттагIал». Дезача ден концерт. 12.50 — Босбола телевидени. «Октябрь». Советски поэтий стихаш. 13.10 — Босбола телевидени. «Берала тIеххьара ахка», яхача телевизионни дукха серийни художественни фильма премьера. 1-гIа сери. 14.35 — Босбола телевидени. «Вай адрес — Советски Союз». 15.35 — Босбола телевидени. «Къахьегама бIаьстий» яхача документальни фильма премьера. 16.35 — Босбола телевидени. Художественни гимнастика мастераш. 17.25 — Босбола телевидени. «Кинониккъархой клуб». 18.55 — Центральни телевидене экрана тIа эггара хьалха. «Къаьнара ненаш» яха художественни фильм. 20.30 — Босбола телевидени. Сийлахь-Йоккхача Октябрьски социалистически революце 58 шу дизара хетаяь эскара параден къахьегамхой демонстрацен хьакъехьа йола репортаж. 22.00 — Босбола телевидени. «Голубой огонек». Йистеяьча — кердадараш.

II ПРОГРАММА

14.35 — «Революце алгебра» яха документальни фильм. 15.25 — «Лаутары» яха художественни фильм. 1-гIа сери. 16.30 — Концерт. 17.40— «Лаутары» яха художественни фильм. 2-гIа сери.

8 ноябрь

I ПРОГРАММА

9.00 — Кердадараш. 9.10 — Босбола телевидени. Iуйранара гимнастика. 9.30 — Босбола телевидени. Оакхарий хьакъехьа берашта. Ленинградера. передача. 10.00 — Босбола телевидени. «Iуйранара почта» яха музыкальни программа. 10.30 — Босбола телевидени. «Москвичка» яха телевизионни клуб. 12.05 — Босбола телевидени. «Къоналло иллеш а доах халхараш а ду». 13.05 — Босбола телевидени. «УнахцIено». 13.35 — Босбола телевидени. «Берала тIеххьара ахка» яхача телевизионни дукха серийни художественни фильма премьера. ШоллагIа сери. 14.45 — Босбола телевидени. «Саг. Лаьтта. Вселенная». 15.15 — Музыкальни искусства даькъера 1975-ча шерара пачхьалкхен совгIата лауреаташ. 16.00 — Босбола телевидени. «ДоттагIал» яха телевизионни журнал. Передача дIаьхьу политически обозревателя Каверзнев. 16.30 —«ЦIей лезду Нохч - ГIалгIайче» яха спецвыпуск. 17.00 — Босбола телевидени. «БIаргагушдар — теша халадар». 18.00 — Кердадараш. 18.15 — Босбола телевидени. Москва. Кинообозрени. 18.25 — Босбола телевидени. «Илли-75». 19.00 — Босбола телевидени. Центральни телевидене экрана тIа эггара хьалха. «Эггара бIайхагIа бола бутт» яха художественни фильм. Хьалхара сери. 20.10 — Босбола телевидени. Футболах йола СССР чемпионат. Киевера трансляци. 21.00 — «Ха». Информационни программа. 21.30 — Босбола телевидени. Театральни вIашагIкхетар. Передача дIаьхьу СССР халкъа артисташа Лавровс а Артманес а. Йистеяьча— кердадараш.

II ПРОГРАММА

15.05 — «Лира моастагIа» яха художественни фильм. (Телевидорашка хьожарий заявкех). 16.30 — Босбола телевидени. Мультфильмай программа. 17.00 — «Турпалах йола уйла» яха документальни фильм. 18.05 — «Россе ашараш» яха фильм-концерт.

РАДИО

7 ноябрь

6.00 — Москва. 7.10 — «Грозненски рабочий» газета обзор. 7.18 — «Ленинан некъ» газета обзор. 7.26 — «Сердало» газета обзор. 7.34 — Хоамаш. 7.40 — Москва. 8.15 — Передачай программа. 8.25 — Вай доттагIий моаршалаш (эрсий меттала). 8.45 — Наьвьа илли (гIалгIай меттала). 9.00 — Москва. 15.15 — Передачай программа. 15.25 — Вай доттагIий моаршалаш (эрсий меттала). 15.45 — «Дека хьо илли Октябрах» яхача концерта композици (нохчий меттала). 16.10 — «Сийле хийла хьона Октябрь» яха радиокомпозици (гIалгIай меттала). 16.35 — «ДоттагIален хоровод» яха концерт (эрсий меттала). 17.00 —Кхо орден лелаеча республика столица цIей дездеш я (эрсий, нохчий, гIалгIай меттала). 18.00 — Москва.

8 ноябрь

6.00 — Москва. 7.10 — Республикански газетий обзор. 7.25 — Хоамаш. 7.35 — Дезача дена концерт (гIалгIай меттала). 8.00 — Москва. 8.15 — Передачай программа. 8.25— «Къонал» яха радиовыпуск (эрсий меттала). 9.00 — Москва. 15.15 — «ТIехьеций дог тIара дIадаргдац» яха радиокомпозици (эрсий меттала). 15.40 — Эстрадни концерт (эрсий меттала). 16.00 — «Илле дог ураоттаду» яха Ведзижева юмористически дувцар (гIалгIай меттала). 16.20 — Дезача ден концерт дIаходахьар (нохчий, меттала). 17.00 — Москва.

ХАОТТАМ

Тахани кхоанен хувцалуш морхаш а йолаш, лоалама йоачан а йоацаш, шоллагIча ах юкъагIа цхьанцайолча моттигашка дохк а доаллаш, бебеча оагIорахьара секундэ 3—7 метр чIоагIа мух а хьекхаш ха хилеи фегара температура бийсашка 4—9 градус шелал йолаш, деношка 3 градус йIовхалгара 2 градус шелалга кхоачаш хилеи тарлу.

Метеостанци.

ТХА АДРЕС: 364051, г. Грозный, Ленина, 9 (3-гIа этаж). Телефонаш: редактора — 3-44-96; редактора зам. — 3-39-11; бехктокхама секретара — 3-34-38; партийни вахарен культуран отделай — 3-61-46; промышленноста отдела — 3-42-30; юрта боахама отдела — 3-42-28; письмой отдела — 2-80-71; бухгалтере — 2-54-30. корректорске—2-89-88.

НАШ АДРЕС: 364051, г. Грозный, ул. Ленина, 9 (3-й этаж). Телефоны: редактора — 3-44-96; зам. редактора — 3-39-11; ответственного секретаря — 3-34-38; отделов партийной жизни и культуры — 3-61-46; отдела промышленности — 3-42-30; отдела сельского хозяйства — 3-42-28; отдела писем 2-80-71; бухгалтерии — 2-54-30. корректорской—2-89-88.

Газет арадувл шинарен, ерен, шоаттев деношка.

«Грозненский рабочий» издательства типографи. Маяковске, 92. Типография изд-ва «Грозненский рабочий». Маяковского, 92.

Заказ № 7261.